ԺԵ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 3848 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 30/11 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1898 27 ՃԸՄԱԶԻՒԼ ԱԽԸՐ 1316 ՈՒՐԲԱԹ

درعلیه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سی

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորաշունեկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար՝	տարեկան.	140 Ղրշ
» » »	վեցամսեայ.	70 »
» » »	եռամսեայ.	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան.	40 Ֆրն
» »	վեցամսեայ.	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի թուղթ կ'ընդունուի, 115 դրուշ փոխ 100 դրուշի հաշւով:
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վճարուի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻՈՅ ՍՊԱՌԱԶԻՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ. — ՄԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔ. — ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ. ՖԱՇՕՏԱՅԻ ՇՈՒՐՋԸ. — ՏՐԷՅՖԻՒՍ:

Անգլիոյ պատերազմական պատրաստութեանց մասին հաղորդուած լուրերը շատ մը մեկնութեանց առիթ տուին վերջին օրերս: Ոմանք կը կարծէին թէ այս սպառազինութիւնք ուղղուած է Ֆրանսայի դէմ, բայց երբ Պ. Տէլքասէ, տեղի տալով Լորտ Սօլզպէրիի պահանջմանց, ետ կանչեց Մարշանը Ֆաշօտայէն, եւ պատրաստութիւնները նորէն շարունակուեցան, ուրիշ մեկնութիւն մը տրուեցաւ անոնց: Ըսին թէ Մայրագոյն Արեւելքի խնդիրն էր որ գրգռած էր Անգլիան Ռուսիոյ դէմ: Այս վերջին բացատրութիւնը հաւանական է արդարեւ, որովհետեւ Վէյ-Հայ-Վէյէն Լոնտոն քաշուած հեռագիրները կը ծանուցանեն թէ հոն գտնուող անգլիական մարտանաւերը հարկ եղած բոլոր միջոցները ձեռք առած են մէկ ժամուան մէջ պատերազմի համար կազմ եւ պատրաստ ըլլալու, եւ թէ ռուսական հզօր նաւատորմի մըն ալ հաւաքուած է Բորդ-Արդուրի մէջ: Թայմզ կը յայտարարէ թէ Անգլիա կ'ուզէ պատրաստ ըլլալ ամէն պատահականութեան հանդէպ, եւ Սթանտըրտ գիտել կու տայ թէ Լորտ Չարլս Պէրէսֆորտի, — որ յատուկ պաշտօնով մեկնած է Բէքինէն Չինաստան, — Նիու-Զուանկ հասած ըլլալուն կը զուգադիպին այս սպառազինութիւնները: Յայտնի է թէ Բորդ-Արդուր հետզհետէ կը լեցուի ռուս զինուորներով եւ թէ անոնցմէ քառասուն հազար համախմբուած են արդէն այդ քաղաքին մէջ: Ասկէ զատ Ռուսերը ամրութիւններ շինած են Նիու-Զուանկի մէջ ալ: Այս կերպով գրաւած կ'ըլլան Մանչուրիի ծովային ճամբան: Այս շարժումին դէմ դնելու կարող բանակ մը չունի Չինաստան, որուն զինուորներուն ինչ ողորմելի մարդիկ ըլլալը ապացուցուեցաւ չինեճափոնական պատերազմի միջոցին. ուստի Անգլիա ինքը պէտք կը զգայ չափ մը դնել այս ոտնձգութեանց: Ռուսիոյ յաւակնութիւնները Չինաստանի մասին գաղտնիք մը չեն արդէն՝ այն ատենէն ի վեր որ անդրսիպերեան երկաթուղիին գիծը շինուիլ սկսաւ: Այդ գծին արեւելեան ճիւղը որ կը մեկնի Խաղաղական Ովկիանոսին եզերքէն բաւական ճամբայ ըրած է արդէն, եւ 1900ի փետրվար ամսուն մէջ պիտի հասնի Իրքուց՝ միանալով արեւմտեան ճիւղին, այնպէս որ քսաներորդ դարուն սեմին վրայ Ռուսիա Չինաստանի սեմին կապուած պիտի ըլլայ երկաթէ գծով մը: Այսօրուընէ եւրոպական այն պետութիւնները որոնք շահեր ունին Մայրագոյն Արեւելքի մէջ, նկատողութեան կ'առնեն սա պարագան թէ Ռուսիա քիչ ատենէն պիտի կրնայ, ուզած ժամանակը, ահագին բանակ մը կեդրոնացնել մանչուրօ-չինական սահմանագլխին վրայ. եւ սով մեծապէս պիտի ընդարձակէ իր ազդեցութեան շրջանակը Չինաստանի մէջ: Այս կէտը մանաւանդ Անգլիոյ աչքէն չէր կրնար վրիպիլ: Աւելցուցէ՛ք ասոր վրայ վերջերս Անգլիոյ կրած քաղաքական պարտութիւնը Չինու մայրթագուհւոյն բռնած ընթացքին հետեւանօք, եւ դիւրին պիտի ըլլայ Ալպիոնի ռազմական պատրաստութեանց գաղտնիքին թափանցել:

Ասկէ զատ, կ'երեւայ թէ Փիլիպպեաններու խնդիրն ալ այս պատրաստութեանց մէջ դեր մը ունի: Յայտնի է թէ Անգլիա այդ ռազմագիտական կէտին մեծ կարեւորութիւն կու տայ նոյն իսկ չինական խնդրին տեսակէտով, եւ տեսնելով որ կարելի չպիտի ըլլայ ձեռք անցընել զայն առայժմ, կ'ուզէ որ իր արենակից ամերիկեան ժողովուրդը տիրանայ անոր: Եւ իրաւ ալ Միացեալ-Նահանգները կը պահանջեն այդ կղզեխումբը: Խաղաղութեան բանակցութեանց համար Բարիզի մէջ գումարուած սպանօ-ամերիկեան յանձնաժողովը կը զբաղի այս խնդրով: Սպանիացիները կ'ընդդիմանան այս պահանջման, յայտարարելով թէ, ըստ Վաշինկթընի մէջ 1898 օգոստոս 12ին ստորագրուած բրոթոքոլին, Սպանիոյ վերապահուած է Փիլիպպեաններու վրայ գերիշխանութեան իրաւունքը, եւ թէ կարելի չէ վիճաբանութեան դնել այդ խնդիրը. իսկ Ամերիկայի պատգամաւորները կը պնդեն թէ յանձնաժողովը իրաւունք ունի զբաղիլ այդ կղզիներու գերիշխանութեան խնդրով, եւ թէ իրենք բացորոշ հրահանգներ ստացած են իրենց կառավարութենէն՝ պահանջել այդ արշիպելագոսին Միացեալ-Նահանգաց թողուիլը: Այսպէս, բանակցութիւնները շատ փափուկ կէտի մը հասած են այս պահուս, եւ կը վախցուի, կ'ըսէ Թան, որ խզուին անոնք եւ թշնամական արարքները վերսկսին: Սպանիոյ մէջ, Միացեալ Նահանգաց այս պահանջումը շատ յուզում կը պատճառէ, սակայն տարակոյս չի կայ որ առանց Եւրոպայի աջակցութեանը բան մը չի կրնար ընել, եւ սուտ կը հանուի այն լուրը թէ Մատրիտի դահլիճը դիմում ըրած ըլլայ եւրոպական պետութեանց, բողոքելով Ամերիկայի պահանջման դէմ: Վաշինկթընի շրջանակներուն մէջ կը յուսացուի որ Սպանիա տեղի պիտի տայ, մանաւանդ որ Ամերիկա տրամադիր կ'երեւայ մինչեւ 40 միլիոն տոլարի փոխարինութիւն մը ընել իր պարտեալ հակառակորդին, այդ նոր կալուածքին ստացման փոխարէն: Միւս կողմէ Սթանտըրտ կը հրատարակէ թէ Ռուսիա եւ «ուրիշ կառավարութիւն մը» մտադիր են իմացնել Մաք Քինլիի թէ Ամերիկա Փիլիպպեանները գրաւելէ առաջ, պէտք է համաձայնութիւն մը գոյանայ պետութեանց միջեւ: Ասկէ զատ Նովոյէ, Վրէմիէ, Քէօլնիշէ Զայթունկ եւ Նայէ Ֆրայէ Բրէսէ կը հրատարակեն յօդուածներ, որոնցմէ կ'երեւայ թէ այս գրաւումը լաւ տպաւորութիւն չպիտի թողու Ռուսիոյ, Գերմանիոյ եւ Աւստրիոյ մէջ: Եթէ ստոյգ է որ եւրոպական պետութիւններէն ոմանք տրամադիր են միջամտել այս խնդրին, առ այժմ կրնանք յետաձգուած նկատել սպանօ-ամերիկեան խաղաղութեան կնքումը:

Ֆրանսական թերթերէն, ի մէջ այլոց, Թան ալ խմբագրական յօդուած մը հրատարակելով դժգոհութիւն կը յայտնէ Ամերիկայի այս պահանջման դէմ: Սակայն տարակոյս չի կայ որ Ֆրանսա, այս տեսակ խնդիրներու մէջ, շատ զգոյշ վարուելու հարկադրուած է, նոյն իսկ Ֆաշօտայի գործին առթիւ ցոյց տուաւ թէ ստիպուած է խաղաղասիրական տրամադրութիւններ ունենալ: Իրաւ է որ Մարշանի ետ կանչուիլը հարուած մըն էր Ֆրանսայի արժանապատուութեան, սակայն Ֆրանսա, հակառակ մամուլին խիստ լեզուին եւ յաւակնոտ պահանջումներուն, գիտցաւ խոհեմութեան ձայնին անսալ: Նոյն իսկ Խորհրդարանին մէջ հարցադրութիւն ընելու պատրաստուած երեսփոխաններ, Պ. տը Մէօն եւ Պ. Պրինէ ետ կեցան իրենց հարցադրութիւնը ընելէ, բոլոր կուսակցութեանց ծափահարութիւններուն արժանանալով: Եւ իրաւ ալ, Ֆրանսայի Նորընտիր Նախարարութիւնը, որ համակիր ընդունելութիւն գտաւ, ոչ միայն Ներքին բարւոքմանց ծրագիրներ ունի գործադրելիք, որոնց առջեւ Ֆաշօտայի խնդիրը կը նսեմանայ, այլ նաեւ չ'ուզեր իր պատերազմի ուժերը պարապ տեղը վատնել: Ասկէ զատ, կայ ու կը մնայ Տրէյֆիւսեան խնդիրն ալ, որ կը զբաղեցնէ միշտ միտքերը Ֆրանսայի մէջ: Վերադատումի մասին Վճռաբեկ Ատեանին կողմէ տրուած որոշումը առաջին քայլ մըն էր միայն: Ատեանը կը շարունակէ իր քննութիւնը գործին հիման մասին, լսելով վերջին 3 տարիներու պատերազմական նախարարներուն յայտարարութիւններն ալ, կատարելապէս լուսաբանուելու համար: Սակայն կ'երեւայ թէ այդ նախարարներուն այն կարծիքը թէ Տրէյֆիւս յանցաւոր է, բոլորովին անհիմն եւ անտեղի պիտի հռչակուի, եթէ ստոյգ է այն վերջին հեռագիրը, որ կը ծանուցանէ թէ Էսթէրհազիի թուղթերուն մէջ գտնուած են նամակներ գրուած ճիշդ այն բարակ թուղթին վրայ, որ գործածուած էր պօռտրօյին համար: Ահա նոր ապացոյց մըն ալ որ միանալով միւսներուն պիտի հարկադրէ Ատեանը, հաւանօրէն, հռչակել թէ 1894ի պատերազմական դատարանը սխալած է չարաչար եւ թէ անմեղ մըն է Տրէյֆիւս: Եւ ասիկա աներկբայ շատ պատուաբեր պիտի ըլլայ ֆրանսական բանակին համար, որուն պետերը քանիցս հռչակեցին ի լուր աշխարհի թէ Սատանայի կղզին աքսորականը իրապէս գործուած ոճիր մըն է որ կը քաւէ:

Հ. Ա.

ՈՒՂԵՒՈՐԻ ՅԻՇԱՏԱԿՆԵՐ

ԿԻՆՃ—ԱՐՃԷՆ

Բարձրաւանդակ ամարանոցէն, ուր՝ եզական սիւքերով օրօրուած, բացօթեայ գիշերեցինք, եւ որու մամուռ դարաւանդին առջեւ ցանուցիր ցցուած էին Դմիկներու սեւուկ, հին ու մին կոներու խմբակները, առտուն կանուխ ճամբայ ելանք, հետեւելով լեռնական ճանապարհին որ՝ երբեմն զուրանալով, երբեմն նեղնալով՝ կող առ կող կ'երկարէր՝ ու տակաւ, սկըսեցինք ցածնալ, սքանչելի մարգագետիններու վրայէն, որոնք ողողուած ու ներկուած էին մայիսի զուարթարար սրբազան ցօղով: Մեր դիմացը պարզուած է Կինճի խորտուբորտ լեռնաստանի գօտերի համայնապատկերը մինչեւ Մուշի դաշտը: Մէկ կողմէ՝ Կինճի բարձունքը, միւս կողմէ պուրակաւոր սարեր եւ դալարագեղ ձորեր: Կը մօտիկնանք, կը հեռանանք, ու դարձեալ կը հանդիպինք գետին, որու փրփրալիր ջրերը, երկու կողմէ, անդընդախոր խրամատի մը նման սեղմուած են ժայռերուն, փախծէ ու վիթխարի ապառաժներու երկարաձիգ փուլ-քարերով որոնց մէջէն գետը կը գալարի ու կը գլորի: Ժամերով կ'ուղեկցինք իրեն, կը դիտենք ու կը լսենք իր երգերը, եւ ուր ուրեմն կէս օրէն վերջ կը զատուինք եզերքէն, վերելքով մը ուղղուելով դէպ Արճէն: Ճամբուն ձախ կողմը կ'երեւան 10—15 տուն բնակիչներով գեղեր, ինչպէս եւ ագարակներ ու գոմեր, որոնց բնակիչները զբաղուած էին արտուկներու մշակութիւնով: Ժամ 8ին կը հասնինք Կինճի կառավարչութեան կեդրոնը, Արճէն գեղ, եւ սիրուն մարգագետնի մը վրայ դադար կ'առնենք: Այս տեղէն՝ գեղը կը մտնէ Երզնկայ-Ճապաղջուրի հեռագրական գիծը եւ կ'անցնի մինչեւ Մուշ, յարաբերութեան մէջ դնելով Կինճը իր շրջականներուն հետ: Այս գաւառը, ատենօք Միւտիրութիւն մըն էր, Տիարպէքիրի կուսակալութեան ենթարկուած: 1877ի միջոցները՝ կայս. կառավարութիւնը, Միւտիրութենէ կառավարչութեան բարձրացուց. նախ՝ Կինճ անունով գեղը, ապա Արճէնը կառավարչական կեդրոն որոշուեցաւ, որուն համար բնական ամէն յարմարութիւններն ունի արդէն:

Արճէնի բարձր ու հովասուն դիրքը վայելչատեսիլ ու գեղեցիկ է, մանաւանդ խորտուբորտ եւ ընդարձակ լեռնադաշտակով, որ լերան ստորոտէն, աստիճանաւոր տափարակներով կը ցածնայ եւ կը մօտիկնայ մինչեւ գետեզերքները, իր ծոցերէն վազցնելով աղբերակներ եւ առուակներ: Բուն գեղը, որ 2-300 տուն կը պարունակէ, կը գտնուի բարձր լերան մը սնամէջ քով, անոր թեւերէն ձեւացած երանկեան մը մէջ, ուրկէ կը հոսի փոքրիկ վտակ մըն ալ: Կառավարչական կեդրոն ըլլալէ յետոյ, Արճէնը ընդարձակուած է դէպ լեռնադաշտակը, իր նոր ու քաղքենի շէնքերով:

Գեղին բոլոր ժողովուրդը, թուրք եւ հայ, գոհութեամբ կը պատմեն թէ, Արճէնը իր արդի անհատական ու հանրային շէնքերուն մեծ մասը կը պարտի իր նախկին եւ շինարար կառավարիչ Մուսթաֆա Բէֆզը փաշայի, որ այժմ Մշոյ գաւառի կառավարչութեան պաշտօնը կը վարէ արժանաւորապէս: Մուսթաֆա փաշա երկիցս վարած է Կինճի կառավարչութիւնը, եւ իրաւամբ համբաւ եւ ազդեցութիւն շահած էր լեռնաստանին ամէն կողմն ու շրջականները: Ինքն էր, որ քաջալերելով վաճառականութիւնը, շինել տուած էր գեղեցիկ ճաշակով Արճէնի փոքրիկ ու կոկիկ շուկան, անոր դիմացը կառավարչական պաշտօնատունը, մզկիթ մը, զօրանոցը եւ ուրիշ կարգ մը շէնքեր, պարտէզներ, եւն: Տեղացի ժողովրդեան դիմումներուն վրայ՝ իր կրթասիրական զգացումներով, կարելի եղած դիւրութիւնները չէ խնայած տեղւոյն Հայոց փոքրիկ դպրանոցի յառաջատւութեանը համար: Պարտականութիւն կը զգանք հրապարակային գոհունակութիւն արտայայտելու Ն. Վսեմութեան:

Կինճի կարեւոր գեղերն են Ճապկնուտ, Քիմուտ, Կոնոս, Փարխու: Արճէնն ալ կը վերաբերի նախապատմական գեղերու շարքին, Ունի բաւական հնութիւններ: Իր մատրանաձեւ փոքրիկ եկեղեցին ու հին գերեզմանատունը՝ հազարաւոր տարուան գործ կը համարուին: Արճէնի հիւսիսակողմը կայ տաճարի մը հետքը որուն վանք անունը կու տան տեղացիք: Կինճի գաւառին կը պատկանին այժմ Կինճի, Զքթէի, Փէչարի, Ճապաղջուրի, Կէօյնուկի, Մառաշգութի, Խուլփի, Խիան, Հովէտան եւ Խազալի գաւառակները: Ասոնցմէ Կէօյնուկ, Ճապաղջուր եւ Մառաշգութ միայն դաշտային կը համարուին կիսով չափ, մնացած բոլոր գաւառակները լեռնային ու քարքարոտ են, ուրով՝ հացաբոյսի խիստ նուազ եւ անբաւական արտադրութիւն մը ունին: Կինճի արեւմտեան գաւառակները առատ կը գտնուին ընկոյզ, սլուճ, քարճին եւն. ցորենի բերքը խիստ աննշան է: Կէօյնուկի հողերը արմտեաց գոհացուցիչ արդասաւորութիւն մը ունին, Ճապաղջուրը բրնձի բամբակի. իսկ արեւելահարաւային մասերուն մէջ ընդհանրապէս կը գտնուին այգիներ, զանազան պտղոց ծառեր, ու գրեթէ կորեկ, կըկիլ եւն. միայն կը մշակուին: Հողագործներէ, խաշնարածներէ զատ պարտիզպաններ, շերամաբոյծներ ու ձուլհակներ ալ կը գտնուին Խուլփ, Խիան եւ ուրիշ կողմեր:

Մուշ ՈՒԽՏԱՒՈՐ

ԳԻՏԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Բոյսերուն զգայականութիւնը.— Միջատակեր բոյսերը. Սէրը բոյսերուն մէջ. —Քաղող բոյսերը — Բոյսերուն սիրային պայքարները.—Բոյսերը խելք ունի՞ն:

Ֆրանսական թերթի մը մէջ Տօքթօր Օքսի գիտական խօսակցութիւնէն կը քաղենք հետեւեալ ծանօթութիւնները բոյսերուն հետաքրքրաշարժ յատկութիւններուն վրայ: Բոյսերը կը զգա՞ն արդեօք: կենդանիներուն նման միթէ աստիճան մը խելք ունի՞ն: Արթիւր Սմիթ գիտունը «Բոյսերուն իմացական կարողութիւնը» անուն գիրք մը հրատարակած է վերջերս, որուն մէջ կը ջանայ ցոյց տալ թէ բոյսերը ունին աստիճան մը ուղեղայնութիւն (cérébralité), ունին կարողութիւն մը զգալու, գնահատելու արտաքին պայմանները որոնց մէջ կ'ապրին եւ միջոցներու խոհական պատշաճութեամբ հակազդելու:

Ո՞վ չի ճանչնար պատկառուկը՝ (sensitive) այնչափ հետաքրքրական կերպով զգայուն այն տունկը որ այլազան գրգռութեանց կը պատասխանէ, ամփոփելով իր տերեւնիկը երբ անոնց դպին, երբ բոլորտիքը օդը շարժեն, երբ լոյսը իրմէ արգիլեն: Եւ սա իրողութիւնը թէ պատկառուկը քլորոֆորմի ներգործութեամբ բոլորովին անզգայ կ'ըլլայ, ցոյց տալ չի՞ թըւիր որ կենդանիներուն ունեցածին նըման մասնաւոր զգայնութիւն մը ունի: Պ. Միքայէլ Սիւնի յիշատակելէ յետոյ թէ մեզմէ շատ հեռու չեղող Տէքարթ իմաստասէրը՝ իբր զուտ ինքնաշարժներ՝ կը նկատէր տակաւին կենդանիները, որոնց ամէն յուսամիտ եւ ազատ խորհող անձ այսօրուան օրս իմացականութեան ձիրքը չի զլանար, կը յուսայ թէ տունկերը եթէ մանրադիտակին ներքեւ քիչ մը նուազ եւ երկնից լոյսին ներքեւ ալ աւելի ուսումնասիրուին, անոնք ալ իրենց արժանի աստիճանին պիտի բարձրանան նորէն: Ամէն պարագայի մէջ, այս տեսութեան ուժ տալու բնութիւն ունեցող հետաքրքրական իրողութիւններ չեն պակսիր:

Յիշենք նախ միջատակեր բոյսերը, որոնց տերեւները շարժուն հպելիքներ (tentacule) ունին, որոնք մածուցիկ փոքրիկ կաթիլներ կը թօրեն. միջատ մը՝ թերեւս այս յանկուցիչ մածուցիկ նիւթէն հրապուրուելով՝ ծաղիկին դպածին պէս, հպելիքները վրան կ'իյնան. միջատը իսկոյն այդ կպչուն հիւթովը կը շրջապատուի, կը լուծուի եւ կը մարսուի:

Յիշատակենք յետոյ ջրային տունկերուն շահեկան սիրահարութիւնները, ինչպէս վալիսնէրի կոչուած ջրաբոյսը, որուն արու ծաղիկները կարճ բունով մը ջուրին խորը կը հանգչին. միւս կողմէ էգ ծաղիկները կը փութան այդ կարճ բունները բրդնել եւ իրենց ոլորուն կոթին հակառակ կողմին վրայ դառնալով կ'երկըննան. ջուրին երեսը կը տարածուին եւ իսկոյն ջուրին երեսը ելած արու ծաղիկներուն կը մօտենան անոնց բեղմնաւորիչ փոշին (pollen) ընդունելու համար:

Ստորերկրեայ տունկերուն մէջէն գետնապիստակին (arachide) կայ, որուն էգ ծաղիկները բեղմնաւորուելէ վերջը կ'երկըննան, դէպի հողը կը հակին եւ իբր մայրական յեղակարծ գորով մը բռնուած՝ հողին մէջ կը մխուին, պտուղին հասունանալը ապահովութեամբ կատարելու համար: Եւ ո՛րչափ բազմաթիւ են այն տունկերը որոնք կը քալեն եւ առերեւոյթս կամաւոր տեղափոխութիւններ կը կատարեն:

Գիտական հանդէս մը՝ նախապէս Պ. Ֆիւլպէր—Տիւմօնթէյյի կողմէ յիշատակուած հետաքրքրական իրողութիւն մը միտք կը ձգէ: Դիքի (érable) ծառ մը աւերակներու մէջ մնալով քարերուն մէջէն ըստ բաւականի սնունդ չէր ստանար. օրէ օր կը թառամէր եւ մեռնելու վտանգը մօտալուտ էր: Բայց երեք մէթր անդին բարեբեր հող մը կար: Դիքին որ միտքը դրած էր ապրիլ՝ իր ճիւղերը դէպի այդ լաւ հողը կը տարածէ, զանոնք դէպի հողը կը ծռէ եւ էն զօրաւոր ճիւղը հողին դպածին պէս՝ զայն խորունկ մը հողին մէջ կը մխէ որպէս զի արմատ բռնէ. յետոյ կամաց կամաց այս նոր բունին վրայ ելլելու կ'աշխատի եւ երբ բունը պէտք եղածին չափ զօրութիւն կը ստանայ՝ ծառը իր վրայ բռնելու համար, հինին պէտք չունենալով այլ եւս՝ կը բաժնուի անկէ:

Քանի մը տարուան մէջ ճամբորդ դիքին մըն ալ՝ իր նախկին բնակավայրէն երեք մէթր հեռու տեղ կը փոխադրուի: Եւ այս զարմանալի տեղափոխութիւններ բոլորովին հազուագիւտ իրողութիւններ չեն: Լորտ Բէյնըր, Բրօֆ. Մըրրէյ եւ Պօսգօվից գիտուն բուսաբանք կարի հետաքրքրաշարժ օրինակներ մէջ կը բերեն:

Բոյսերուն սիրային պայքարներուն մէջ մրցումը՝ քաղաքավարութեան եւ չքնաղ բանաստեղծութեան ձեւ մը կ'առնէ: Էգ ծաղիկներն են ստուգիւ որ աւելի մեծ ճարտարութեան ապացոյցներ կու տան: Ծաղկուհիները արգասաւորուելու պէտք մը կը զգան: Հետեւաբար տեսնելու է թէ ի՛նչպէս անոնցմէ իւրաքանչիւրը միւսը գերազանցելու կը նկրտի՝ տարփատենչներն իր ցանցերուն մէջ ձգելու նպատակաւ: Արու ծաղիկներ ամէնէն գեղանի կամ ամէնէն պչրասէր ծաղկուհիներուն անդիմադրելի հրապոյրէն, անուշաբոյր հոտերէն կամ ակնախտիղ գոյներէն շլացած, կը մատուցանեն անոնց սիրավառ կերպով իրենց արգասաւոր փոշիները. մինչդեռ աղջիկ մնալու դատապարտուած եղկելի ծաղկուհիներ կը թառամին եւ կը մեռնին առանց սերունդի՝ բնաջինջ ըլլալով հիւանդոտութեանց ամէնէն սոսկալիէն, սիրոյ բացակայութենէն:

Կը տեսնուի ուրեմն թէ տունկերուն կեանքը կերպիւ իւիք մարդոց կեանքին մէկ պատկերն է:

ՏՈՔԹ. Ե. ՄԱՍԻՍ

ՆԱՄԱԿ ԿԵՍԱՐԻԱՅԷ

Նախորդ ամսոյ վերջերն էր, երբ ամէն ոք հացի գնին բարձրանալը տեսնելով կը տագնապէր: Երկրագործը բահ ի ձեռին եւ աչքը երկինք՝ անձրեւի կը սպասէր. եւ ահա՛ ամպեր սկսան դիզուիլ ու յորդ անձրեւ տեղաց որ՝ լրագրաց լուրերուն նայելով՝ կ'երեւայ թէ ամէն կողմ տեղացած է, շատ ալ ցուրտ ըրաւ: Անցեալ տարուան վաղահաս ձմրան տըպաւորութեան տակ՝ կարծեցինք թէ ձմեռ եկաւ: Բայց յաջորդ օրը օդը պայծառ էր, հողը կակուղ եւ պատրաստ՝ սերմը ընդունելու: Երկրագործը ցնծաց հրճուանքով, կանխաւ վստահ ըլլալով որ ամբարը ցորենով պիտի լեցուի: Ալիւրին գինը զգալի կերպով նուազեցաւ: Արօրը դրաւ, կ'ըսեն, մարդկային ընկերութեան հիմը. արօր եւ առեւտուր զոյգ սիւնքերն են երկրի մը. եւ առեւտուրը կախում ունի արօրի յաջողութենէն: Յիրաւի, երբ անձրեւ տեղաց, մշակը ժպտեցաւ, եւ երբ մշակը ժպտի, միւս դասակարգերն ալ կը ժպտին. ամէն ոք սկսաւ իր ալիւրէն զատ միւս նախնական պիտոյքը մտածել, շուկան դիմել. եւ ահա՛ շուկայի մէջ բանուկ առեւտուրներ սկսան:

Աշնան ամիսները, բաց ի Փոքր-Ասիոյ ծովեզերեայ մեծ քաղաքներէն, ինչպէս ուրիշ տեղերու նոյնպէս Կեսարիոյ համար «տուն լեցնելու» ամիսներն են. այս 1—2 ամիսներու մէջ է որ ամէն մարդ հոգ կը տանի ըստ կարի իր տան տարեկան պիտոյքը հայթայթելու, նախ՝ ալիւրը, վառելափայտ, ձաւար, ապուխտ, ընդեղէնք եւ այլն: Լիաթոք շունչ մը կ'առնու եւ զինքը բարեբաղդ կը համարի տան տէր մը՝ որ կը յաջողի իր տարեպաշարը ճարել այս եղանակին մէջ, վասն զի ամէն բան ժամանակին գնելը շահաւոր կ'ըլլայ: Մանաւանդ նշանաւոր ապուխտը՝ ալիւրէն ետք Կեսարացիին ամէնէն կարեւոր պարէնն է. այնպէս որ քիչ շատ ունեւորի մը համար անհրաժեշտ է կով մը մորթել: Տարին 7—10,000 եւ երբեմն աւելի կով կը սպառի այս տեղ, որոնց մեծագոյն մասը կը բերուին Երզրումի կողմերէն որուն տեսակը ամէնէն յարգի է: Ապուխտը շահաւոր եւ խնայողական պարէնք մըն է. նոյնպէս խաղողը որմէ կը պատրաստեն օղի, գինի եւ ուրիշ տեսակ պաշարներ: Դժբաղդաբար այս տարի կովերը սուղ էին եւ խաղողը քիչ՝ զոր ցուրտը զարկած էր: Կեսարացին գիտէ խնայողութեամբ ապրիլ. ինչպէս տեղական առած մը կ'ըսէ. «Կեսարիան հաշւով շինուած է»: Թէեւ կան ոմանք՝ որ ժամանակէ մը ի վեր եւրոպական քաղաքակրթութեան (իրենց ըմբռնումով) յոռի կողմերը օրինակելով շեղած են իրենց հօրենական պարզասիրութենէն, տնտեսագիտական կանոններէն եւ ընտանեկան լաւ սովորութիւններէն, բայց այդ հաշիւ չընողները իրենք կը տուժեն ու կը փճանան:

—Կրթական գործերուն գալով, ինչպէս նախորդով գրած էի, վարժարաններուն ամէն մէկը իր սահմանին մէջ գոհացուցիչ կ'երթայ: Ուրախութեամբ լսեցինք որ քաղքիս Արամեան աղջկանց վարժարանն ալ ծախքերուն վրայ փոքրիկ զեղչով մը իր գործը կարգադրեր է եւ կը շարունակէ ըստ առաջնոյն. յաջողութիւն: Այս առթիւ կարելի է մէջ բերել այն իրողութիւնը՝ զոր մեր ամէն գաւառային վարժարաններուն համար կրնանք կըրկնել եւ որոնք շատ կը յեղյեղուին արդէն լրագիրներուն մէջ: Հոգաբարձութիւններն ու դասատուները հոգ տանելու են կրթական ծրագիրները յարմարցնել միջավայրին: Մանաւանդ մեր աղջկանց վարժարաններուն համար կ'ուզենք ծրագիր՝ որ պատրաստէ հայ օրիորդներ որոնք գիտնան ըլլալ աւելի նախասովին ըլլալ՝ ոչ թէ արուեստակեալներ, ինչպէս քանի մը մեծ քաղաքներ փորձերը տեսնուած են, այլ պարկեշտ, ժրաջան եւ լուրջ աղջիկներ, եւ ապագային անաշխէն մայրեր:

—Նախորդ մէկ նամակիս մէջ յիշած էի Թալասցի Խուլեսէրեան Մ. Կարապետ աղայի կտակը՝ որուն վրայ յարմար կը դատեմ, քանի որ հիմա շատ կը խօսուի կտակներու վրայ, քիչ մը աւելի ընդարձակ ծանօթութիւն տալ: Կտակը օրինական ձեւակերպութեամբ եղած է. 3000 լիրա արժէթուղթ 4 % տոկոսով, որ կ'ընէ տարին 120 լիրա. ասոր 80 լիրան իր Թաղին վարժարանին համար է. 25 լիրան Ս. Փրկչի եւ այլ բարեգործական հաստատութեանց, իսկ 15 լիրան իբր մրցանակ «մանկավարժական ընտիր երկ մը» յօրինողին: Կտակը ի գործ պիտի դրուի իր մահէն ետքը. բայց կտակարարը կենդանի աչքով իր բարեգործութեան հաճոյքը վայելելու համար այժմէն տարին 18 լիրա կու տայ իր Թաղի վարժարանին՝ որուն ինք անձամբ մասնաւոր հոգ կը տանի:

Այս առթիւ կ'ուզեմ անգամ մըն ալ յիշեցնել գաւառս բնակող հայերուն, թէ ասկէ մինչեւ 50-60 տարի առաջ, ինչպէս կը ցուցնեն տեղական արձանագրութիւնները, մեր նախնիք սովորութիւն ունէին եղեր կտակ ընելու, ինչպէս հիմա Ռուսիոյ հայերը այնպէս որ, Թողունք ունեւորները՝ որոնք գումարներ, կալուածներ կը կտակեն եղեր, այրի կին մը իսկ իր մահը խորհելու ատեն իր տնակը, գոնէ իր մէկ գոյքը կը կտակէ եղեր: Բայց հիմա զգալապէս պակսած են այդպէս խորհողները: Ինչ որ ալ ըլլայ պատճառը, մեր նախնիք ինչպէս ուրիշ շատ պարագաներու մէջ՝ այս մասին ալ մենէ շատ բարեպաշտ եւ խելացի էին, որ իրենց ունեցածէն միշտ բաժին կը հանէին յօգուտ եկեղեցիներու եւ դպրոցի: Հարուստներ կամ կըտակ ընել փափաքողներ թերեւս առարկեն թէ մեր մէջ կտակի համար վստահելի միջոցներ չկան. բայց խոհեմ կտակարարի մը համար միշտ միջոց կայ. ահա՛ Խուլեսէրեանի կտակը որ շատ լաւ եւ ժամանակի պահանջմանց համաձայն խորհուած է եւ որ վստահ է թէ իրմէ ետքը իր կտակը միշտ կայ ու պիտի մնայ: Վարդապետներ եւ տաներէց քահանաներ մեծ դեր կրնան եւ ունին կատարել այս կտակի խնդրին մէջ, յորդորելու ամէն դասակարգի անհատներ որ բան մը կտակեն, քիչ թէ շատ, վասն զի քիչեր կան այս կողմեր՝ որ լրագիր կարդան կամ գաղափար ունենան այսպիսի բաներու վրայ. եւ կղերը շատ բան կրնայ ընել:

Կեսարիա 23 Հոկտ.

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ Յ. ՆՇԱՆԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ

Կը լսուի թէ վարչական որոշմամբ Տ. Հմայեակ եպիսկ. Դիմաքսեան և Յովհաննէս էֆ. Փօլաճեան քննիչ կարգուեցան որպէսզի Գուրտալէնի, Էշմէի և Եաղաքէօյէի կրօնափոխութեանց շարժման պատճառները բանալու համար տեղային քննութիւն մը կատարեն։ Ս. Պատրիարք Հայրը յիշեալ քննիչներուն պաշտօնագիրները յղելով յանձնարարեց որ պատրաստութիւն տեսնեն ճամբայ ելլելու և իրենց պաշտօնին ձեռնարկելու համար։

—Պատրիարքական Փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ եպիսկոպոս երէկ Սիրքէճիի կայարանը երթալով՝ Փրանսական դեսպան Պ. Քամպոնին ողջերթ մաղթեց ի դիմաց Ս. Պատրիարք Հօր որ նախորդ օր անձամբ այցելած էր դեսպանին, անոր մեկնումին առթիւ։

—Սղերդի գաւառ. վարչութիւնը տեղւոյն վարժարաններուն տակաւին փակ ըլլալը յայտնելով, անմիջական տնօրինութիւն խնդրած էր Պատրիարքարանէն՝ վարժարանները վերաբանալու և փողոցները թափառող տղաքը հոն հաւաքելու համար։

Ս. Պատրիարք Հայրը գրեց գաւառաց աղքատիկ վարժարաններու Յանձնախմբութեան որ առանց սպասելու որոշուած հանգանակութեան կատարուելուն, իրենց ի ձեռին ունեցած միջոցներովը փութան վերաբանալ գոնէ Սղերդի վարժարանները որոնք արդարև Յանձնախմբութեան անմիջական տնօրինութեանը արժանի ու կարօտ են։

—Զմշկածագի առաջն. տեղապահ Տ. Թաթէոս վարդապետ Դուրեան վիճակին առաջնորդ մը ընտրուելու պէտքը յայտնած և Պատրիարքարանէն այս մասին տնօրինութիւն մը խնդրած ըլլալով, Ս. Պատրիարք Հայրը Խառն. Ժողովին նկատառութեան յանձնեց խնդիրը։

—Դումի-գարաքի դրսի թաղեցիները երկրորդ հանրագիր մը ղրկած են Ս. Պատրիարք Հօր խնդրելով որ Թաղ. Խորհուրդի նորոգ ընտրութեան հրահանգ տրուի։ Ն. Սրբազնութիւն Քաղ. Ժողովի նկատառութեան յանձնեց այդ հանրագիրը։

Կը լսուի թէ յիշեալ Թաղի Թաղ. Խորհուրդին հրաժարելովը՝ Պատրիարքարանի կողմէ կարգուած առժամանակեայ Յանձնաժողով մը կը վարէ Թաղին մատակարարութեան գործերը։

—Յառաջիկայ կիրակի առտու Պատրիարքական Փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ եպիսկոպոս Ճէվահիրճեան իր եպիսկոպոսական երկրորդ պատարագը պիտի մատուցանէ Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցին մէջ Նորատունկեան Վսեմ. Գաբրիէլ էֆէնտիի ծնողաց հոգւոյն համար։ Տ. Ներսէս եպիսկոպոս Ալլահեան ալ իր առաջին պատարագը պիտի մատուցանէ Մայր եկեղեցին մէջ։

—Կեսարիոյ առաջնորդ Տ. Տրդատ Ծ. Վ. Պալեան յառաջիկայ շաբթու Կեսարիայէն պիտի մեկնի Տրապիզոնի և Պաթումի ճամբով Էջմիածին երթալու և եպիսկոպոս ձեռնադրուելու համար։

—Բերայի Թաղ. Խորհուրդի ընտրութեան վերաբերող երկու նամակները հրատարակեցինք արդէն։ Ընտրողական Ժողովի Նախագահ Սրբազանին փափաքանօք, հարկ կը համարինք անգամ մը ևս յիշեցնել անոնց գլխաւոր տրամադրութիւնները՝ ընտրողներուն դիւրութեան համար։

Քուէները պիտի ընդունուին յառաջիկայ կիրակի, առտուան ժամ 3 էն մինչև 8, Արուեստանոցի սրահին մէջ, ընտրողական ժողովի անդամներուն ներկայութեամբ։ Ժամ 8 ու կէսին պիտի սկսի քուէհամարի գործողութիւնը Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ ժողովրդարանին մէջ։ Քուէները կրնան կա՛մ անձամբ տարուիլ և կա՛մ նամակով, պահարանին վրայ յատկապէս նշանակուած տեղը ստորագրուելով։ Ընտրողները ազատ են եռապատիկ ցանկէն դուրս անձերու ալ քուէ տալու, բաւական է որ օրինական հանգամանքէ զուրկ չըլլան անոնք։ Անընդունելի են՝ 1.—Քուէարկութեան համար որոշուած ժամէն ետքը ղրկուած քուէները։ 2.—Ծրարով ղրկուած կասկածելի քուէները։ 3.—Աստորագրեալ քուէները։

Ընտրողներու ընդհանուր ցուցակին վրայ, որ կախուած է եկեղեցւոյ բակը, եթէ դիտողութիւն ունեցողներ կան, —իրենց անունը անոր մէջ չտեսնելով և կամ քուէնամակ ստացած չըլլալնուն պատճառաւ,—իրենց դիտողութիւնները կրնան իմացնել անձամբ կամ նամակով՝ վաղը, շաբաթ, առտուան ժամը 3էն մինչև իրիկուան ժամը 10, Բերայի Թաղական Խորհրդարանը։

ՏՈՔԹԷՕՐ Գ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՅԺ—ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ

ԳԱՂԱԹԻԱ, Բիզարէջ փողոց, Թիւ 9, մինչև կէսօր։

ԲԵՐԱ, Սագըզ փողոց, Թիւ 7, կէսօրէն յետոյ

Տոքթէօրն այս անգամ Փարիզէն վերադառնալով, հաստատուած է ի Բերա, Սագըզ Աղաճ, Սագըզ փողոց, Թիւ 7, ուր հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէն յետոյ, ամէն օր, բացի կիրակէ. իսկ առաւօտները մինչև կէս օր իր բնակարանը, Գաղաթիա, Մէօհիւրտարի կողմը, Բիզարէջ փողոց, Թիւ 9։

Տոքթէօրը պիտի զբաղի գլխաւորաբար վիրաբուժութեամբ և մանկաբարձութեամբ նաև կանանց և մանկանց հիւանդութիւններու դարմանումով։ Ունի առանց միջայքի պատառման ղալակ առնելու յատուկ եղանակ մը, զոր վերջերս ներկայացուցած է նաև Բարիզի Մանկաբարձական և Կնախտաբանական կաճառին։

168 4—15

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Ի Պաղտատ նորոգ հանգուցեալ Ծըրճիս Անթուան էֆ.ի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի (5) հինգ օսմ. ոսկի նուիրած է Հիւանդանոցիս Նազարէթ էֆ. Պասպարեան։

(Հոգաբարձութիւն)

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ ԻԶՄԻՐԻ

Քաղքիս Ազգ. Հիւանդանոցի հաստատութեան մէջ հիւանդապահ կանանց կամ օրիորդներու պակասը մեծապէս զգալի եղած ըլլալով Հոգաբարձութիւնս խնամակալուհեաց հետ հաստատ համոզուած ըլլալով թէ՝ հիւանդապահի նման փափուկ պաշտօն մը ինչպէս նմանօրինակ հաստատութեանց մէջ, իգական սեռը միայն կրնայ խղճմտութեամբ և գիտակցօրէն կատարել, որոշած է Հիւանդանոցիս մէջ պաշտօնի հրաւիրել փափաքող տիկինները կամ օրիորդները որպէս զի սոյն պաշտօնին պահանջած հանգամանքներուն ժամանակ մը հմտանալէ վերջը գոհացուցիչ ամսականով նոյն պաշտօնը վարեն յօգուտ պատսպարելոց։

Փափաքողք կրնան դիմել Հոգաբարձութեանս կամ խնամակալուհեաց, Իզմիրի Ազգ. Հիւանդանոցը։

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան
Իզմիրի Ազգային Հիւանդանոցին
Ատենադպիր Վ. Ատենապետ
Ց. Գ. ԲԱՐԱՋԵԱՆ ՏՈՔԹ. Տ. ՍՊԱՐԹԱԼԸ
2—3

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ.—Լոնտոնէն չորեքշաբթի օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ Լորտ քաղաքապետին կողմէ տրուած հացկերոյթի միջոցին Լորտ Սոլզպէրի ճառ մը խօսելով գովեր է Սուտանի և Հնդկաստանի փայլուն ճակատամարտները։ «Վերջերս, յարեր է նախարարապետը, դէմ առ դէմ գտնուեցանք եւրոպական պատերազմի մը պատահականութեան. պահ մը կարծուեցաւ թէ պատերազմը պիտի սկսի, բայց դժուարին ու բացառիկ պարագաներու մէջ Ֆրանսայի ցոյց տուած մեծ իմաստութիւնը ազատեց Եւրոպան՝ խիստ վտանգաւոր փորձութենէ մը»։

—Ֆաշոտայի խնդրին առթիւ Ռուսիոյ հետեւած ընթացքին վրայ Բեդերսպուրկէն սա ստոյգ տեղեկութիւնները կը հաղորդուին բարիզեան թերթի մը.

Երբ Անգլիացիները առաջին աղաղակը արձակեցին և երբ տակաւին Ֆրանսա պաշտօնապէս չէր ծանուցած Ֆաշոտայի գրաւումը, անգլիական դիւանագիտութիւնը ուզեց ոչ-պաշտօնապէս իմանալ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարին տրամադրութիւնները։ Կոմս Մուրավիէվ Բեդերսպուրկէն բացակայ ըլլալով, Անգլիոյ դեսպանը դիմեց Լամստորֆ կոմսին, որ խոհեմութեամբ պատասխանեց։ Կոմս Լամսդորֆ յայտարարեց որ այդ մասին զեկոյց մը չէ ստացած, բայց բնաւ թէ Ֆրանսա իրաւունք ունի իր ստացուածքներուն համար ազատ անցք մը ձեռք բերելու դէպ ի Վերին Նեղոս. Մանաւանդ որ, յարեց, Ռուսիա բացարձակ յանձնառութիւններով Ֆրանսայի կապուած ըլլալով, այս խնդրին մէջ Ֆրանսայի բռնած ընթացքին պիտի հետեւի։ Քանի մը օր ետքը, ֆրանսական դեսպանին մէկ զեկոյցին վրայ, Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարութիւնը յանձնարարեց իր դաշնակցին վերջնական կերպով չմերժել Անգլիոյ կողմէ ըլլալիք ո և է հաշտարար կարգադրութիւն։ Ռուսիա ամէն կերպով պիտի օգնէր Ֆրանսայի։ Ռուսիա կը մտածէր թէ աղէկ պիտի ըլլայ որ Ֆրանսա բոլորովին չմերժէ անգլիական ո և է առաջարկութիւն, բայց միւս կողմէ կը յանձնարարէր Ֆրանսայի՝ պաշտպանել Ափրիկէի մէջ իր օրինաւոր շահերը, միեւնոյն ատեն ժամանակ վաստկելով որպէս զի միւս տէրութիւններն ալ իրենց որոշումը տան այս խնդրին վրայ։

—Տէյլի Քռոնիքլ կը կարծէ թէ Ֆրանսա ամէնէն դժուար քայլը առած է և կը յուսայ թէ նոյն իսկ իր օգտին համար աւելի առաջ երթայ։

—Անգլիական լրագիրները միաձայնութեամբ կը յայտարարեն թէ Անգլիա պէտք է օգտուի իր առաջին և անհուն յաջողութենէն, ամէն դժուարութիւնները լուծելու և Ֆրանսան պարտաւորելու որ համակերպի։ «Պատերազմը, կ'ըսեն, մեծ չարիք մը պիտի ըլլայ, բայց անհրաժեշտ ու անխուսափելի չարիքներ կան։ Անգլիացիները չեն կրնար ստակ վատնել և զինուոր ղրկել այնպիսի տեղեր ուր իրենց հանգամանքը միշտ վէճի նիւթ կ'ըլլայ։ Այս կացութիւնը չի կրնար յաւիտենապէս երկարիլ։ Օգտուինք առիթէն, ամէն բան միանգամ ընդ միշտ կարգադրելու համար»։

—Գերմանական Բօսթ լրագիրը խօսելով Անգլիոյ սպառնալիքներուն վրայ, կ'ըսէ. «Չենք սխալիր եթէ կարծենք թէ Անգլիա, մեծ նաւատորմիղ մը համախմբելով, նպատակ ունի ազդեցութիւն բանեցնել այն տէրութեանց վրայ որոնց քաղաքական ընթացքը անհանգստութիւն կը պատճառէ իրեն։ Այդ պատրաստութեանց ընդարձակ պայմաններու մէջ կատարուիլը ցոյց կու տայ թէ Անգլիա միայն Ֆրանսան չէ որ վախցնել կ'ուզէ։ Պէտք չէ մոռնալ որ Բարիզի մէջ մտահոգ կ'երևան ապագային համար։ Անգլիոյ և Ֆրանսայի միջև պատերազմի մը վտանգը անմիջական չէ, բայց Անգլիոյ գաղթային նախարարութիւնը բաւական մտահոգուած է այդ աղէտը»։

ՔԻԱՕ-ՉԷՈՒ.—Գերման թերթերը զեկոյց մը կը հրատարակեն թէ Քիաօ-Չէու ազատ նաւահանգիստ հռչակուած է։ Գերման հողի վրայ գործածուելիք ապրանքներէն տուրք պիտի չառնուի. միայն բաղատման տուրք մը պիտի գանձուի ափիոնէն։ Պաշտօնական զեկոյցի մը նայելով, Չին մտնելու համար Քիաօ-Չէուէն անցնելիք ոսկիէ իրեղէններէն միայն տուրք պիտի առնուի, պայմանադրուած սակացոյցին համաձայն։

ՃԻՊՈՒԹԻԷՆ առնուած հեռագիրներ կը հերքեն այն լուրը թէ Տանօքիլներ յարձակած ըլլան կարաւանի մը վրայ։ Ճիպութի-Հարրարի ճամբուն վրայ կատարեալ ապահովութիւն կը տիրէ, ուր արդէն մեծ մասամբ երկաթուղիի առժամեայ գործարաններ հաստատուած են։

ՏՐԷՅՖԻՒՍԻ ԽՆԴԻՐԸ.—Պ. Քավինեաք, չորեքշաբթի օրը, երկու անգամ ներկայացաւ Վճռաբեկ Ատեանի պատժական ճիւղին։ Խիստ միջոցներ ձեռք առնուած էին որ անգաղտնապահութիւն մը չգործուի։

—Բարիզէն կը գրեն Լնտեբանսանս Բելժ.—«Լաւատեղեակ անձեր կը նկատեն թէ Տրէյֆիւսի խնդիրը, որ մեզ այնչափ խորապէս յուզեց անցեալ տարիէն ի վեր, որոշուած լմնցած խնդիր մըն է։ Տակաւին յարուցեալ աղմուկը, անոր նկատմամբ փոխանակուած վիճաբանութիւնները, յետին արձագանգներն են վերջացող ճակատամարտի մը։ Քիչ ատենէն Վճռաբեկ Ատեանը բերել պիտի տայ Տրէյֆիւսը, հարցաքննելու համար. վկայութիւններ պիտի լսէ և պիտի պատրաստէ իր քննութեանց տեղեկագիրը։ Պիտի կանչէ Բիքառ գնդապետը, հարցաքննելու համար, Շէրշ-Միտիի բանտին դուռները պիտի բացուին և ոչ ոք պիտի բողոքէ այս կարգի դատական յետամնաց գործողութեան մը դէմ։ 1894ի դատը պիտի ջնջուի։ Տրէյֆիւս ազատ պիտի ըլլայ և օրէնքին պաշտպանութեամբը իր թշնամիները այլեւս պիտի չկրնան յարձակիլ անոր վրայ։ Միայն սոսկալի մարտիրոսութեան մը անմոռանալի յիշատակը պիտի մնայ, և Ֆրանսայի ինչպէս նաև բոլոր ժողովուրդին համար ալ դատական ամէնէն ահեղ սխալի մը եղերական պատմութիւնը և այն անլուր պայքարը զոր սրտի տէր անձեր մղեցին, արդարութիւնը ձեռք բերելու համար։ Յետոյ ամէն բան իր սովորական վիճակը պիտի ստանայ և դիւրութեամբ պիտի տեսնուին այդ խնդրէն ծագում առած քանի մը երկրորդական դատեր։ Պ. Զօլա վերստին պիտի գտնէ իր տունը ու մատենադարանը։ Միւսները երկար ու բուռն գրգռութենէ մը ետքը պիտի վերստանան իրենց հաւասարակշռութիւնը և Ֆրանսացիներուն քաղաքական ու մտաւոր գործունէութիւնը դէպ ի ուրիշ ասպարէզներ պիտի դառնայ, օգտակարապէս գործածուելու համար։

ԹՈՒԼՈՆԻ նաւային հրամանատար ծովակալ Ֆուրնիէ հեռագրաբար Բարիզ կոչուեցաւ անցեալ չորեքշաբթի և երկարօրէն խորհրդակցեցաւ ծովային նախարար Պ. Լօքրուայի հետ։ Ծովակալը իրիկուան Թուլոն վերադարձաւ։

ԲԵՐԼԻՆԷՆ չորեքշաբթի օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ Գերմանիոյ պետական պանքան զեղչի սակը հարիւրին 5½ի բարձրացուցեր է և փոխառութիւններու զեղչն ալ հարիւրին 6½ի։

ՀԱԲԷՇԻՍՏԱՆ.—Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարութիւնը հեռագիր ստացեր է թէ Մենելիքի և Ռաս Մանկաշիայի միջև հաշտութիւն գոյացած է։ Ռաս Մաքոննէն որ 30,000 հոգիով Մանկաշիայի դէմ կը քալէր, Մենելիքի հրամանաւ ճամբան փոխեր է և դէպ ի Ֆաշոտա կը քալէ։

ԻՏԱԼԻՈՅ և Աւստրիոյ, Գերմանիոյ ու Զուիցերիոյ միջև 1891ին կնքուած առեւտրական դաշնագիրները վերանորոգելու խնդիրը, թէև անոնց պայմանաժամը 1902ին կ'աւարտի, սկսած է ուշադրութիւն հրաւիրել։ Իտալիոյ հարաւային կողմը մանաւանդ ընդհանուր փափաք կայ փոխելու մաքսերու սակացոյցը, երկրագործական շահերը նպաստաւորելու համար։ Ազատ փոխանակութիւն չեն պահանջեր, այլ կ'ուզեն որ մաքսային սակերը աւելի թեթեւ ըլլան արտածութիւնները և ներածութիւնները դիւրացնելու համար։

ՍԵՐՊԻԱ.—Թէև քաղաքական նպատակ մը վերագրուած էր Սերպիոյ նախարարապետ Պ. Վլատան Եորկէվիչի Վիեննա ուղեւորելուն, ըսուելով որ անոր ներկայութիւնը Աւստրիոյ մայրաքաղաքին մէջ պիտի զուգադիպի Մուրավիէվ կոմսին հոն գտնուելուն, սակայն Մոնիթէօռ կ'իմանայ թէ նախարարապետը անձնական տկարութեան պատճառաւ Վիեննա գացած է, վասն զի վերջին զօրափորձերու միջոցին ձիէն իյնալով մարմնին զանազան մասերը ճմլուած ու վիրաւորուած են։ Բժիշկները յանձնարարեր են իրեն՝ անմիջապէս Վիեննա երթալով ինքզինքը դարմանել տալ մասնագէտներու։ Պ. Եորկէվիչ հիմա թէև աղէկ է, բայց տակաւին դարմանի պէտք ունի։ Իր բացակայութեանը միջոցին նախարարապետի պաշտօնը պիտի վարէ առևտրական նախարար Պ. Լոզանիչ։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ.—Նախարարապետ Պ. Զայիմիս, որուն համար հեռագիրը ծանոյց թէ ետ կեցած է հրաժարելու մտադրութենէն, յայտարարեր է թէ այն արտասովոր կացութիւնը, որուն հետեւանօք պաշտօնի կոչուեցաւ, այլեւս գոյութիւն չունի, ուստի այդ պատճառաւ է որ քաշուիլ ուզած է։ Թագաւորին և Պ. Զայիմիսի միջև կատարուած տեսակցութենէ մը ետքն է որ նախարարները որոշեր են քաշուիլ։

—Զրոյց կայ թէ Երեսփ. Ժողովը առաջին գումարումէն անմիջապէս ետքը, կամ բնաւ չգումարուած, պիտի լուծուի։ Ուրիշ լուր մը նայելով՝ ժողովին գումարումը անհրաժեշտ կը նկատուի։ Մինչև նոյեմբ. 27 յետաձգուելուն համար ալ կ'ըսուի թէ Պ. Զայիմիսի խնդրանօք եղած է, որովհետեւ նախարարապետը օգուտ մը չէ տեսեր Խորհրդարանին անմիջական գումարումէն. միւս կողմէ դիտել տուեր է թէ Տէլիաննիսի կուսակցութիւնը որ մեծամասնութիւնը կը կազմէ, պիտի մերժէ կառավարութեան ներկայացուցած օրինագիծերը։

Պ. ԹՈՄԻԱՃԻ, Բեդերսպուրկի հելլէն գործակատարը, Աթէնքէն մեկնելէ առաջ Թագաւորին ու Թագուհւոյն ներկայացաւ։ Օլկա Թագուհին յանձնարարութիւններ բրաւ Ռուսիոյ կայսերական գերդաստանին համար։ Պ. Թոմիաճի Բեդերսպուրկ երթալուն պէս Կորընթոսի ջրանցքին խնդրին համար պիտի բանակցի Ռուսիոյ ելմտական նախարար Պ. Վիթէի հետ։ Յաջող արդիւնք մը յուսալի է։

ԳԵՐՄԱՆ թերթերը կ'ըսեն թէ Կ. Պոլսոյ պարսիկ դեսպան Միրզա Մահմուտ խան Շահին հրամանաւ Պէրլին գացեր է, Ն. Վեհափառութեան որդւոյն քով գտնուելու համար, որ հիմա բժշկական դարմաններու ենթարկուած է։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՍՈՒՏԱՆԻ կառավարիչ զօրավար Թրանթինեան նոյեմբ. 18ին իր պաշտօնատեղին պիտի ուղեւորի։ Տեղւոյն հասոյթի աղբիւրներէն օգտակար արդիւնքներ ձեռք բերելու պիտի աշխատի և զանազան ծրագիրներ պիտի գործադրէ, որոնց իրականացումը այլ ևս կարելի է, քանի որ Սամորի փախած է։ Զօրավարը իրեն հետ պիտի տանի զանազան արհեստաւորներ ու մասնագէտներ՝ ընկերական, տնտեսական, առևտրական ու երկրագործական խնդիրներու վրայ ուսումնասիրութիւններ կատարելու համար։

ԻՏԱԼԻՈՅ ՍՊԱՌԱԶԻՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.—Հռոմէն կը հեռագրեն թէ Մատտալէնայի մէջ մարտնաւերու համախմբման լուրերը բոլորովին անհիմն են։ Քանի մը նաւերու հանդիպումը դիտուած է, արդիւնք է և առժամեայ, որովհետեւ անոնք քիչ օրէն իրենց համար որոշուած տեղերը պիտի երթան։ Սխալ է նաև այն լուրը թէ նաւային պահեստի սպաները զէնքի տակ կանչուած ըլլան։

ԺԱՆՏԱԽՏԸ.—Պոմպէյի մէջ հոկտ. 4էն 11 ժանտախտէ 277 դէպք ու 240 մահ պատահեցան, 12էն 18, դէպք 204 ու մահ 150 և 24էն 31, դէպք 95 ու մահ 84։ Կալկաթայի մէջ սեպտ. 24 էն հոկտ. 8, դէպք ու մահ չպատահեցաւ։ Քուրաչիի մէջ հոկտ. 5 էն 11, դէպք 4 ու մահ 3 և 12էն 18, դէպք 5 ու մահ 2։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ.—Բալէ-Պուրպոնի, Ֆրանսայի Խորհրդարանի շէնքին, զինուորական հրամանատար կարգուեցաւ դեր-գնդապետ Թէսիէռ, որ Թնդանօթաձիգ զօրքերու նշանաւոր սպայ մըն է։ Այս առթիւ ըսենք թէ Բալէ-Պուրպոնի մէջ հսկողութիւնը ինչպէ՛ս կազմակերպուած է՝ երբ ներքին անկարգութիւն մը ծագի։ Ատենապետին թիկնաթոռին մօտ կոճակ մը կայ զոր ատենապետը միայն կրնայ գործածել։ Ի հարկին բազմաթիւ ելեկտրական զանգակներ կը հնչեցնէ, որոնք շէնքին բոլոր դռներուն առջև դրուած են։ Հոն պահապաններ կան որոնք զանգակին ձայնը առնելուն պէս դուռները կը գոցեն և այլ ևս ոչ ոք թող կու տան դուրս ելլելու կամ մտնելու, նոյն իսկ եթէ նախարար մը ըլլայ։ Նոյն միջոցին, ունկնդիրներու սրահները և սանդուղները կը պաշարուին։ Ոչ ոք կրնայ տեղէն երերալ մինչև որ յանցաւորը գտնուի ու ձերբակալուի։ Այդ զանգակը նոյն ատեն իմաց կու տայ մօտը գտնուած ոստիկանութեան պահականոցին և ամէն անոնց որոնց ներկայութիւնը անհրաժեշտ է անկարգութիւններու պահուն։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ առեւտրական նախարար Պ. Տիփաուլի նախագահ կարգուեցաւ Բարիզի 1900ի արուեստահանդէսին աւստրիական մասնակցութեան կեդրոնական յանձնաժողովին։

ՍԱՄՈՐԻ.—Գրաթիէր յիսնապետը, որուն Պատուոյ Լէգէոնի ասպետութեան խաչը տրուեցաւ, մասնակցած էր տեղակալ Վէօլֆէլի կողմէ Սամորիի դէմ մղուած պայքարին և Նիգոյի ճակատամարտին։ Յիսնապետը սա շահեկան տեղեկութիւնները կու տայ այդ դէպքերուն վրայ. «Սամորին հալածող զօրախումբը իմացած էր թէ Սամորի դէպ ի հարաւային արեւմուտք կը դիմէ և որդին, Սարա Ն'Թիէնի Մօրի՝ դէպ ի արեւմուտք։ Մեր քովը եկած գասալիք Սոփաններ տեղեկութիւն տուին թէ Սամորի ճշդիւ չի գիտեր թէ ո՛ւր է և ուր կ'երթայ և թէ սով կը տիրէ որ շատ կորուստներ կը պատճառէ։ Այս պատճառաւ էր որ Սամորի կ'ուզէր բանակցիլ։ Կառավարիչը հրամայեց զօրախումբին՝ ընդունիլ Սամորիի յայտնած հնազանդութիւնը։ Վէօլֆէլ տեղակալը որոշուեցաւ իբրև բանագնաց և իրեն հետեւորդ նշանակուեցան երեք ենթասպայ, որոնց մէկը ես, և 170 արձակողէն։ Դէպ ի հարաւ ճամբայ ելանք, խորհրդաւոր անտառը երթալու, մարդակերներու երկիրը։ Ֆրանսական Թաքրուրէն մեկնեցանք, Լիպէրիայի ներքին երկիրները մտնելու համար։ Թունարատուրեան գիւղէն մեր պատգամաւորը պիտի ղրկէինք Սամորիի մօտ։ Ճամբուն վրայ գիւղեր տեսանք որոնք կը հոտէին։ Սամորիի քովէն խոյս տուած փախստականներ էին, անօթութենէ մեռած։ Թունարատուրեան մէջ, ուրկէ Սամորիի որդին տասնըհինգ օր առաջ մեկնած էր, ամէն կողմ մարդու գլուխներ բոլորովին տարրալուծուած, որոնք օդը կ'ապականէին իրենց անտանելի գարշահոտութեամբ։ Մեր պատգամաւորը շուտով ճամբայ հանեցինք։ Բնիկ յիսնապետ մըն է սա, բարի տղայ մը, գիտակից իր պաշտօնին և անոր վտանգներուն։ «Եթէ չդառնամ», ըսաւ, «Թոշակս կնոջս վճարեցէք»։ Իր մեկնումը շատ յուզում պատճառեց, վասն զի չէինք գիտեր թէ պիտի վերադառնա՞յ թէ ոչ։ Չէինք կրնար այդ գիւղը մնալ, վասն զի գարշահոտութիւնը անհանդուրժելի է, ուստի մօտակայ գիւղ մը գացինք, մեր պատգամաւորին վերադարձին սպասելու համար։ Արդէն ձմեռ է. ամէն օր անձրև կը տեղայ, ճամբաները ցեխոտած են և գետակները յորդած. օդը մեղմ է և քիչ մը ցուրտ։ Սամորիի պատասխանը շուտով հասաւ. միշտ ձգձգումներու կ'աշխատի։ Անմիջապէս Նիգօ գացինք, անոր ճամբան կտրելու և պարտաւորելու զայն որ կա՛մ անօթութենէ մեռնի և կամ ուրիշներ զինքը ուտեն։»

Հրատարակուեցաւ
ՏՕՔԹ. Ն. ՏԱՂԱՒԱՐԵԱՆԻ
Առողջ եւ պատկերազարդ
ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆԸ
Լիակատար աշխատասիրութիւն
Գրուածեալ եւ յանձնարարեալ
ՈՒՍՈՒՄՆ. ԽՈՐՀՐԴԷՆ
Կարեւոր գործ ամէն մարդու համար
ԳԻՆ 25 ՂՐՇ.

Կը գտնուի ամէն գրավաճառաց քով։ Կեդրոնատեղին է Պէրպէրեան տպարան (Էսկի Զափթիէ Ճատտէսի Թիւ 61)

Կեդրոնատեղին ղրկուած 25 ղրշ. թղթատարութեան փուլի կամ հինգ ու կէս ֆր.նոց մանտաբոսթի փոխարէն, կը ստացուի թղթատարով մէկ օրինակ։ 5—6

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Իզմիրի մաքսատան տեսուչ անուանուեցաւ քննիչ Հագգը էֆ։ Մաքսային Խորհուրդին անդամ անուանուեցաւ Իզմիրի մաքսատան նախորդ տեսուչ Մուհիէտտին պէյ։ Պաղտատի մաքսատան տեսուչ անուանուեցաւ Եէմէնի նախկին տեսուչ Հիւսնի էֆ.։ Էրզրումի մաքսատան տեսուչ անուանուեցաւ Եէմէնի նախորդ տեսուչ Հիւսէյին Հիլմի էֆ. որուն յաջորդեց Էրզրումի նախորդ տեսուչ Նուրի էֆ.։

—Իւլայի Բ. աստիճան տրուեցաւ Քաղաքապետութեան Խորհուրդին անդամ Հիւսէյն Զաֆիր պէյի։

—Ա. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Փրանս. դեսպանատան նախորդ խորհրդական Պ. տը լա Պուլինիէռի։ Բ. կարգի Օսմանիէ՝ Ռումանիոյ մենավաճառի վարչութեան ընդհանուր տնօրէն Պ. Պրաթիանոյի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ.—«Սապահ լրագիրը կանոններու հակառակ գործած ըլլալով, Նախարարական հրամանաւ առժամեայ կերպով դադրեցաւ։»

ՎԻԼՀԷԼՄ Բ.Ի ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.—Դամասկոսէն կը հեռագրեն թէ Գերմանիոյ կայսրը ու կայսրուհին երէկ ժամ 4ին Մալաքա գացեր են անկէ Պաալպէք երթալու համար։ Ժամ 7ին Մալաքա հասնելով մասնաւորաբար կանգնուած շքեղ վրանի մը տակ միջօրէի ճաշը ընելէ ետքը ժամ 8ին ճամբայ ելեր են։ Բնիկ ցեղերու կողմէ զանազան խաղեր կատարուեր են։ Նոյին Վեհափառութիւնները ժամ 12ին Պաալպէք հասնելով բերդին մէջ կանգնուած վրաններու տակ իջեւաներ և յետոյ այցելեր են աւերակները։ Օգոստափառ հիւրերը այսօր Պաալպէքէն Պէրութ պիտի երթան, ուր իրիկունը հրաժեշտի շքեղ սեղան մը պիտի տրուի և լուսավառութիւններ պիտի կատարուին։

—Կայսրը ու կայսրուհին նոյեմբ. 8/20ին Քասուլքս պիտի հասնին։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպան Պ. Քանպոն երէկ մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս Արեւելեան Ճեմէնթէֆէռի կառախումբով։ Վեհ. Սուլթանին կողմէ արարողապետ Մունիր փաշա և Բ. Դրան կողմէ յատուկ պաշտօնեաներ Սիրքէճիի կայարանը երթալով ողջերթ մաղթեցին Պ. Քանպոնի։ Նոյնպէս Աւստրիոյ, Անգլիոյ, Իտալիոյ, Յունաստանի, Ռումանիոյ, Սերպիոյ, Հոլանտայի ու Շուէտի դեսպանները, Հայ-Կաթողիկաներու Ս. Պատրիարքը, Պապական նուիրակը և ուրիշ բազմաթիւ անձնաւորութիւններ։ Պ. Քանպոն, մեկնելէ առաջ, կայս. Պալատ գնաց իր հրաժեշտի ողջոյնը մատուցանելու և սենեկապետներու միջոցաւ արժանացաւ կայսերական մեծարանաց։

—Պ. Քանպոն երէկ հրաժեշտի այցելութիւն տուաւ բոլոր դեսպաններուն։ Կ. Պոլսոյ հելլէն փաստաբաններուն և բժիշկներուն կողմէ պատգամաւորութիւն մը Թարապիա գնաց ողջերթի ուղերձ մը մատուցանելու, բայց Պ. Քանպոն բացակայ ըլլալով, գործակատարին յանձնուեցաւ։

—Յունաց պատրիարքական փոխանորդն ալ առջի օրը այցելութիւն տալով յանուն Տ. Կոստանդիանոս Պատրիարքին, ողջերթ մաղթեց։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ գործակատար Պ. Մարքով երէկ Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՍԵՐՊԻԱ.—Օսմ. կառավարութիւնը, կ'ըսէ Մոնիթէօռ, մօտերս Սերպիա պիտի ղրկէ արտաքին գործոց նախարարութենէն պաշտօնեայ մը, յիշեցնել տալու Պէլկրատի կառավարութեան այն յանձնառութիւնները զորս ստանձնած է՝ Թուրքեւսերպ զինուորական յանձնաժողովին սահմանագծելու մեկնելէն առաջ ստորագրուած բրոթոքոլին մէջ, Երկու կառավարութիւնները, այս բրոթոքոլով, որոշած են փոխադարձ գործողութիւն մը՝ սահմանագլխին վրայ անդորրութիւնը պահպանելու, երկու կողմին շահերուն համար։

ՍԵՒ ԼԵՌՆՑԻՆԵՐԸ.—Մեծ-Եպարքոսը ծանոյց ամէն կողմ թէ Սեւ Լերան հպատակները պէտք է վճարեն՝ օսմ. հպատակներու վճարած տուրքերը, բաց ի զինուորական տուրքէն։

ՍՈՖԻԱՅԻ լրագիրները կ'ըսեն թէ այս միջոցիս Պուլկարիոյ մայրաքաղաքը կը գտնուին Տէօյչ Պանքի, Պանք տը Բարիի և Հոլանտայի պանքաներուն ներկայացուցիչները և բանակցութիւններ կը կատարեն Արեւելեան երկաթուղիի գիծին այն մասին համար որ Պուլկարիայէն կ'անցնի։ Այդ ներկայացուցիչները սեղանաւորական ուրիշ ձեռնարկներ ալ պիտի ընեն։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ Ընկերութիւնը ձեռնհաս իշխանութենէն խնդրեր է ընդարձակել իր գործունէութեան շրջանակը և անշարժ կալուածներ աւանդ առնելով դրամ փոխ տալ։ Առեւտրական նախարարութիւնը խնդիրը յանձներ է Տէֆթէրխանէին, որուն համար կ'ըսուի թէ այդ ծրագիրը ընդունելու տրամադիր չէ։

ԺԱՌԱՆԳԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ ՄԸ.—Քումպարի տունը աւանդ ձգուած էր Պոլսոյ Ապահովութեան Սնտուկին, որ Աշիլ Քումպարիի մեռնելէն ետքը աճուրդի դրած էր այդ տունը. դերձակ Պ. Պօթէր 7000 ոսկի տուած էր։ Էվգաֆի նախարարութիւնը միջամտելով ծանուցած էր առեւտրական և հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան թէ վախճանեալին եղբօրորդին, Պ. Քոնսթանթին Քումպարի, իբրև ժառանգորդ կը ներկայանայ։ Արդ, կը յարէ Էվգաֆը, ժառանգորդը հելլենական հպատակ ըլլալով, տունին հասոյթը եւ կամ նոյն իսկ տունը Պէյթ-իւլ-Մալին կը մնայ. ուստի տէրութեան գանձուն շահուն համար պէտք է աճուրդը յետաձգել քանի մը օր։ Էվգաֆը այս պահանջումը մատուցած էր նաև Մեծ-Եպարքոսին։ Խնդիրը տակաւին բանակցութեան մէջ է։ Պ. Պօթէր, աղերսագիր մը մատուցանելով առեւտրական նախարարութեան, յայտարարեր է թէ օրինական պայմանաժամը անցած է և թէ իրեն վնաս կը պատճառուի, որուն դէմ կը բողոքէ։

ՄԱԽՍՈՒՍԷՆ.—Կղզիները, Գատըգիւղ, Հայտար-Փաշա և Իզմիթի ծովածոցին ափական եղերքի նաւահանգիստները երթեւեկող Մախսուսէի շոգենաւերու վարչութիւնը յանձնուեցաւ ծովային նախարարութեան մատակարարներէն Հաճի Եօրկի էֆ.ի։ Այս առթիւ պատրաստուած պայմանագրութիւնը անցեալ ուրբաթ ստորագրուեցաւ ծովային նախարարութեան և Հաճի Եօրկի էֆ.ի կողմէ։ Պայմանաժամը երկու տարի է։ Հաճի Եօրկի էֆ. օրական քսան հազար ղրշ. պիտի վճարէ ծովային նախարարութեան։ Շոգենաւերու բանելուն համար անհրաժեշտ եղած ծախքերը ծովային նախարարութիւնը պիտի ընէ։

ԵԳԻՊՏԱՑՈՐԵՆ.—Էտիրնէի մէջ տեղացած յորդառատ անձրեւները եգիպտացորենին վնասած ըլլալով, Առեւտրական Սենեակը Ատաբազարէն եգիպտացորեն բերել տալով Էտիրնէ ղրկեց, երկրագործներուն բաշխուելու համար։ Սենեակը խնդրեց առեւտրական նախարարութենէն որ այդ ցորենները մաքսատուրքէ ազատ ըլլան և Ատաբազարէն մինչև Էտիրնէ փոխադրութեան համար կէս ծախք առնեն Անատոլուի և Ռումէլիի երկաթուղիները։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.—Ատանայի Սելիւքէ և Մոթ գաւառակներուն մէջ վերջերս երկրաշարժի բաւական զօրաւոր ցնցումներ զգացուեր են, բայց բարեբաղդաբար մարդու կորուստ չէ պատահեր։

ՄԱՐՈՒՔՑԻ երկու հարիւր հոգի Պէյրութ գացին հոն բնակութիւն հաստատելու համար։

ՄԱՆԱՍՏԸՐԷՆ Եանեա տանող ճամբուն Մանաստըր-Կէօրիճէի մասին վրայ գտնուած տասնըհինգ կամուրջները վերջին անձրեւներէն փլած ըլլալով հիմա կը նորոգուին։

ՀՐԴԵՀ.—Երէկ իրիկուն ժամ 10ին հրդեհ ծագեցաւ Տավուտ Փաշայի Մէքթէպլի փողոցին մէջ Տիվիթճի Նէշէթ էֆ.ի փայտաշէն տունէն։ Վեց տուն այրեցան։

—Ալճի գիւղը Գասըմբաշի մօտ Մէհմէտ Փաշա Թէքքէին մէկ սենեակէն հրդեհ ծագեցաւ, բայց ժամանակին հասնելով մարեցին։ Սնտուկ մը և տախտակամածները այրեցան։

ՍՈԼԶՊԷՐԻԻ եպիսկոպոսը, որ Երուսաղէմ կը գտնուէր՝ անգլիքան եկեղեցիին բացմանը առթիւ, Անգլիա վերադարձաւ։

ԳԱՂԹԱԿԱՆ.—Վերջերս Ռէթիմոյէն Սելանիկ ժամանեցին Կրետացի 51 երկսեռ գաղթականներ։

ՕՃԱՌ.—Բժշկական քննութեամբ հաստատուեցաւ թէ Թրիէսթէէն Կ. Պոլիս բերուած օճառները խառնուրդ են և առողջութեան վնասակար։ Ձեռնհաս իշխանութիւնը այս մասին հարկ եղած օրինական գործողութիւնը պիտի կատարէ։

ԷՆՎԷՐ ՓԱՇԱ, որ սպանեւամերիկեան պատերազմի ընթացքին հետեւելու համար Ուաշինկթըն գացած էր և անցեալ օր Կ. Պոլիս դարձաւ, Կայս. Իրատէի մը համաձայն մայրաքաղաքիս մէջ յարմար պաշտօնի մը պիտի կոչուի։

ԹՂԹԱՏԱՐԻ ՎՐԱՅ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ. — Պրուսայի գաւառական թերթին մէջ կը կարդանք.

«Սեպտ. 24ի գիշերը ժամ 3½ին Սանտըգըլէն մեկնող թղթատարը երբ երեք ժամ հեռաւորութեամբ Հէյնան Պօղազը անուն տեղը հասաւ, քանի մը աւազակներ, գիշերուան մթութենէն և տեղին դժուարամատչելի ըլլալէն օգտուելով, յանկարծ յարձակեցան թղթատարին վրայ: Եղած աւանդներէն Պոնեայի պատկանող և 42,200 ղրուշ պարունակող չորս հակ, պահապան երկու ոստիկան-զինուորներու ձիերը ու զէնքերը և թղթատարին րէվօլվէրը յափշտակելով փախան: Կուսակալութիւնը իմանալով, անմիջապէս խիստ հրահանգներ ղրկեց գաւառները ու գաւառակները. նոյնպէս այդ դէպքը հաղորդեց շրջակայ նահանգներուն: Աւազակները ձերբակալելու համար ազդու միջոցներ ձեռք առնուեցան և ամէն կողմ զինուորներ ղրկուեցան: Դէպքին վայրը ղրկուեցան Գարահիսարի կառավարիչ Շէրիֆ փաշա, Թապուր-Աղասը Վասըֆ Պէյ և Սանտըգըլը գայմագամ Ալի Ալէվի էֆ., որոնց հարկ եղած հրահանգները տրուեցան: Վեհ. Սուլթանին շնորհիւ ձեռք առնուած ազդու միջոցներով, քանի մը հոգի իբրև կասկածելի ձերբակալուեցան: Նոյն նկատմամբ եղած կասկածները և ձեռք անցուած զանազան կողոպուտներու հետևանքով քննութիւն կատարուեցաւ, որով աւազակներէն մէկ քանին, մանաւանդ ասոնցմէ մէկը Պիղայի մէջ ձերբակալել տրուեցաւ: Միւսներուն համար ալ իմացուելով որ Սէօյիւտ գաւառակը կը գտնուին, Թապուր-Աղասը Վասըֆ պէյ հոն ղրկուեցաւ: Վերջերս ալ աւազակներէն երկուքը անձնատուր եղան, որոնց այլևայլ տեղեր թաղած դրամները հանելով 32,400 ղրուշ ձեռք բերուեցաւ: Մնացած դրամներն ալ ուրիշներու ձեռքէն ամբողջովին ետ առնուեցան: Աւազակներուն զէնքերն ալ գրաւուեցան: Աւազակներուն և գողցուած դրամներուն այսպէս շուտով ձեռք անցնելուն համար, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, թէ՛ կառավարիչին և թէ՛ միւս պաշտօնեաներուն ջանքերը ու ծառայութիւնները գովեստի արժանի են:»

ԵՂԵՌՆԱԳԱՏ ատեանը երէկ դատեց Դաւիդ Իսկէնտէրի զինուորական փուռին պաշտօնեայ Հասան էֆ.ն որ ուրիշ փուռի մը պաշտօնէին հացի հաշուեթուղթերը պահելով վստահութիւնը չարաչար գործածած, յիմարանոցի փուռին պաշտօնէին երկու հազար ղրուշը խարդախութեամբ առած և Դաւիդ Իսկէնտէրի փուռին հաշուակալութեան սենեակը այրելու ձեռնարկած էր: Հասան էֆ. դատապարտուեցաւ երեք տարուան տաժանակիր աշխատութեան և իւրացուցած դրամներուն գումարը՝ 75,000 ղրուշ, կրկնապատիկ հատուցանելու:

Դ. ԶՕՐԱԲԱՆԱԿԻՆ թնդանօթաձիգ զօրաց ԺԲ. կիսաբաժնին (Երզրումի մէջ) հրամանատար Թէվֆիգ փաշա Ե. զօրաբանակին մէջ պաշտօնի կոչուած ըլլալով մօտերս Երզրումէն պիտի մեկնի:

ՀԱՆՔԻ ճարտարագէտ Ապտուլլահ Քեամիլ էֆ. որ Դերջանի ու Սպերի մէջ գտնուած քարիւղի և պղնձի հանքերուն համար քննութիւն կատարելու գացած էր, Երզրում դարձաւ, ուր կը պատրաստէ իր տեղեկագիրը:

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանի Սինոդը ու Խառն Ժողովը այսօր արտասովոր գումարում մը պիտի ունենան Թաքսիմի գետնին խնդիրը զբաղելու համար: Կայս. կառավարութեան կողմէ յանձնաժողով մը կազմուած է այդ խնդիրը քննելու: Պատրիարքարանին կողմէ ալ Խառն Ժողովին անդամ Սարաֆիմթի պէյ ու փաստաբան Մամբուրլօ էֆ. կը մասնակցին նոյն յանձնաժողովին: Սարաֆիմթի պէյ Սինոդին ու Խառն Ժողովին այս օրուան նիստին պիտի ներկայացնէ մինչեւ հիմա կատարուած քննութիւններու արդիւնքը որուն վրայ պիտի խորհրդակցի ժողովը:

ԻԶՄԻՐԻ մէջ փաստաբան Քոնթանթինոս Անասթասիադի էֆ. թուրքերէն ու յունարէն օրաթերթ մը պիտի հրատարակէ:

ԱԻԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ. — Բոլիերիայէն (Սէլանիկի Քէօփիւրիւլիւ գաւառակին մօտ) կը գրեն.

Անցեալները զինեալ չորս չարագործ գիշերանց մտան Մէթանկիաթի գիւղը եւ փորձեցին տեղւոյն երեւելիներէն մէկին տունը մտնել: Տան տէրը ու կինը դուռը ամրացուցին և դէմ դրին, բայց չարագործները կրակ ընելով մարդը սպաննեցին ու կինը վիրաւորեցին: Խեղճ կինը մինչեւ ննջասենեակը գնաց և հոն երկու ժամ ետքը մեռաւ իր չորս անչափահաս զաւակներուն քով: Աւազակները հեռացան առանց տունը մտնելու: Հետեւեալ օրը երբ ոճիրներուն թաղումը կը կատարուէր, Բոլիերիայի գայմագամը իմացաւ թէ աւազակները գերի բռնած են առագաստանաւի մը նաւապետը և աշխատաւոր մը: Նոյն օրը Թէյմաթի գիւղին մէջ ալպանիացի մը սպաննուեցաւ որ օտարազգի կնոջ մը հետ ապօրէն կերպով կը կենակցէր: Սիալոթինիքիի մէջ չարագործներ սպառնական նամակ ղրկեցին Նիքոլա Վլախու անուն նպարավաճառի մը, 500 ոսկի պահանջելով: Քէօփիւրիւլիւ գայմագամը այս լուրերը իմանալով մաս մը զինուորներու հետ գնաց աւազակները հալածելու: Հետեւեալ օրը Սիքեայի ճամբուն վրայ աւազակներու խումբի մը հանդիպեցաւ: Ընդհարում տեղի ունենալով աւազակներէն մէկը սպաննուեցաւ և գլուխը Բոլիերիա ղրկուեցաւ:

ԷՏԻՐՆԷԻ մէջ անցեալ կիրակի օր, Նիսիմ Լէվի անուն լումայափոխ մը ինքզինքը կախելով անձնասպան եղաւ: Ընտանիքը հարսնիքի մը գացած էր և Նիսիմ անոնց բացակայութենէն օգտուեցաւ: Նամակ մը գրած էր իր կնոջ ըսելով. «Ես անձնասպան եղայ. դուն ալ մօտերս նորէն ամուսնացիր:» Բժիշկները տեղեկագրեցին թէ Նիսիմ մտային տաժանելի խանգարում մը ունեցած է:

ԴՊՐԱՏՈՒՆ Պ. ՊԱԼԵՆՑ

20 Զափթիէճիլէր Եօգուշու, Կ. Պոլիս 20

Պալենց բանուըն Դպրոցական այս նոր տարեշրջանի առթիւ պատիւ ունի յայտարարել թէ դպրոցական ամէն տեսակ լաւագոյն դասագրքեր պատրաստ ունի իր ճոխ մթերանոցին մէջ: Ցանձնարարութիւններ կը կատարուին փութով և ամենայն ճշդութեամբ: Մեծաքանակ գնողներու գոհացուցիչ զեղչ կը տրուի:

Գրատանս 1898-99 տարւոյ գրացուցակը նոր լոյս տեսած է. փափաքողներու ձրի կը տրուի:

Գրատանս կողմէ հրատարակուած հետեւեալ դասագրքերը ջերմապէս կը յանձնարարուին:

1 Գործն. Քերականութիւն աշխարհաբարի. Ա. գիրք. Զ. Տօնէլեան — Գին 3 ղրշ.

2. Նոր Քերականութիւն հայ. գրաբար լեզուի, սրբագրուած. — Ս. Գարամանճեան, գին 7 ղրշ:

3. Աշխարհաբար գործն. Քերականութիւն. — Ա. Կ. Պետրիկեան: Ա. շրջան 2 ղրշ. — Բ. շրջան 2 ուկէս. — Գ. շրջան 4 ղրշ:

4. Նոր Ծաղկաքաղ աշխարհաբար. — Ս. Գարամանճեան, գին 4:

5. Բուսաբանութիւն համառօտ. — Ենովք Թէլեան, գին 3 ղրշ. — Նոյնին ընդարձակը 6 ղրշ:

6. Նախասարերք բնագիտական եւ բնապատմական գիտութեանց. — Ենովք Թէլեան, Տարր. դասընթացք 5 ղրշ. միջին դասընթացք 6 ղրշ:

7. Թուաբանութիւն մտաւոր եւ գրաւոր. — Գ. Գավաֆեան. Տարր. դասընթացք (բ. տիպ) 4 ղրշ. — միջին դասընթացք (բ. տիպ) 6 ղրշ. և բարձր դասընթացք 10 ղրշ.

8. Ընթացք ի գրոց բարբառ. — Եղիշէ Ծ. վրդ. Դուրեան. Ա. տարի 5 ղրշ. — Բ. տարի 7 ուկէս ղրշ:

9. Բառագիտութիւն.—Եղիշէ Ծ. վրդ. Դուրեան. գին 3 ղրշ:

10. Նոր փեշակ. գրքոյկ ընթերցանութեան ճարտասանութեան. — Հատը 1 ղրշ. հարիւրը անզեղչ 60 ղրշ.

129 8—10

ԹՂԹԱԲԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Վիէննայի թերթերէն, 9 Նոյեմբ.

ՖԱՇՕՏԱՅԻ ԽՆԴԻՐԸ. — Ֆրանսական թերթերը կը կարծեն գիտնալ թէ Երեսփ. Ժողովը տրամադիր է Ֆաշոտայի խնդիրին համար երկար վիճաբանութիւններու մէջ չմտնել. երեսփոխաններու այս տրամադրութիւնը կը վերագրուի՝ նոյն խնդիրին վրայ երկարօրէն վիճաբանելով Անգլիոյ ծայրայեղ ազգասիրութիւնը ա՛լ աւելի չգրգռելու դիտումին, որովհետեւ կրնայ ըլլալ որ արդէ բանակցութիւններուն վնասէ այդ տեսակ գրգռում մը:

—Նոյն թերթերը չեն կարծեր նաեւ թէ Անգլիա միայն Ֆրանսայի դէմ կը պատրաստուի, այլ աւելի հաւանական կը նկատեն որ բոլոր Եւրոպայի դէմ տեղի կունենայ այդ տենդոտ սպառազինութիւնը:

—Կը հաստատուի թէ Ֆրանսա ինքնաբերաբար հրամայած է Մարշանի իր 150 սենեկայիններով Ֆաշոտայէն մեկնիլ եւ Ճիպութի երթալ և ոչ թէ Լորտ Սոլզպէրիի կողմէ տրուած վերջնագիրի մը հետեւանօք:

ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ. — Սպանիոյ նախարարաց Խորհուրդը երկուշաբթի օրը Բարիզի հաշտութեան յանձնաժողովին մէջ ծագած խնդրով զբաղեցաւ և հետեւեալ օրուան թողուց վերջնական պատասխան մը որոշել Մ. Նահանգներու պահանջումին դէմ: Նախարարները կը կարծեն որ Հաշտութեան յանձնաժողովին գործը երեք կամ չորս նիստէն կ'աւարտի:

—Հաշտութեան յանձնաժողովին պատուիրակները ծանուցին արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէի թէ իրենց երեքշաբթիի նիստը տեղի չպիտի ունենայ: Պ. Տէլքասէ փափաք յայտնեց որ համաձայնութիւն մը գոյանայ իրենց մէջ և շուտով որոշուի յառաջիկայ նիստին թուականը:

—Այդ նիստը տեղի չէ ունեցած այն պատճառաւ որ Ամերիկացի պատուիրակները յայտնած էին թէ իրենց պատասխան պաշտօնագիրները ամբողջովին չէին հասած, որովհետեւ այդ նիստին մէջ պիտի տային ամերիկեան պատասխանը Սպանիոյ հակառաջարկին:

ՉԷՆԸՆԿԷՅՈՒԹԻՒՆԸ.—Անգլիայի հրապարակագիր Պ. Ուիլիըմ Շթիտ Զարին ըրած Չէնընկէյութեան առաջարկին վրայ ուսումնասիրութիւն մը կատարելու համար Ռուսիա գացեր եւ Լիվատիոյ մէջ Զարին կողմէ ընդունուելով, երկար տեսակցութիւն մը ունեցեր է:

Բարիզի թերթերէն 8 Նոյեմբ.

ՖԱՇՕՏԱՅԻ ԽՆԴԻՐԸ.—Գահիրէէն կը հեռագրեն թէ հազարապետ Մարշան գրաւոր շնորհակալութիւն յայտներ է Կրէնֆէլ զօրավարին, Խարթումէն Գահիրէ ուղեւորելու պահուն անգլիացի սպաներու կողմէ իրեն նկատմամբ ցոյց տրուած հիւրասիրութեանը համար: Մարշան անձամբ այցելութիւն տուեր է զօրավարին:

—Անգլիական քանի մը լրագիրներ կ'իմանան թէ Մարշան համաձայնութիւն մը գոյացուցած ըլլայ Խարթումի Խալիֆին հետ: Մարշան առաջարկեր է Խալիֆին որ Ֆրանսայի հովանաւորութեան տակ մտնէ և Օմտուրմանի մէջ պարզէ ֆրանսական դրօշը, որուն առջև Քիչնէր փաշա կենալէ զատ ուրիշ բան մը պիտի չկրնար ընել: Բայց Մօնթէնէկ Բօսք՝ Քիչնէր փաշայի արտօնութեամբ հերքեց այս լուրը:

—Մարշան ու Պարաթիէ կիրակի օրը Բուրդերը այցելեր են:

—Գահիրէէն կը հեռագրեն թէ Խարթումի Խալիֆը Շէրտէյէի մօտ կը գտնուի, Տարֆուրի մէջ: Եգիպտոսի բարեկամ ցեղերը կը պատրաստուին անոր վրայ յարձակելու:

—Կիրակի օրը հրաման գացեր է Անգլիոյ արեւմտեան կողմի զօրքերը շարժման մէջ դնելու համար:

ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ. — Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն թէ Պ. Մաք Քինլի պահանջեր է որ Փիլիպպեաններու խնդրին համար Սպանիոյ պատասխանը ամբողջութեամբ իրեն հաղորդուի հեռագրով:

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ. — Ծանուցուեցաւ թէ Բէքինի օտար դեսպանները պահանջած են Չինու արտաքին գործոց Խորհուրդէն որ Քանկ-Սուի զինուորները հեռացուին: Դեսպանները հարցուցեր են նաեւ արտաքին գործոց Խորհուրդին թէ այդ զինուորները ո՞ւր պիտի ղրկուին: Խորհուրդը եթէ չհամակերպի, դեսպանները պէտք եղածը պիտի ընեն՝ Բէքինէն ծովեզերք տանող երկաթուղիի գիծը պաշտպանելու համար: Իտալիոյ դեսպանը, Գերմանիոյ դեսպանին աջակցութեամբ, պահանջեր է որ Լի-Հունկ-Չանկ վերահաստատուի իր պաշտօնին մէջ:

ՎԱՅՐԱԳՈՒԹԵԱՆ ԴԷՊՔ ՄԸ. — Քոլոմպիայի մէջ (Կալիֆոր) վայրագութեան սոսկալի դէպք մը պատահեցաւ: Ցրականներու տեղակալ մը, սասը զինուորներու հետ, կեդրոնական օթէլը գնաց և սենեակ մը ուզեց, բայց օթէլին տէրը պատասխանեց թէ տեղ չկայ. ասոր վրայ տեղակալը դուռ մը ցոյց տուաւ զինուորներուն և հրամայեց որ խորտակեն: Օթէլին տէրը բողոքեց. տեղակալը սուրը քաշեց և մինչև փողոց հալածեց օթէլին տէրը և քանի մը անգամ սուրովը զարկաւ: Հաւաքուած ամբոխը ուզեց միջամտել. սակայն տեղակալը, իր զօրքերուն հետ, յարձակեցաւ ամբոխին վրայ աջ ու ձախ զարնել տալով, կատաղութեամբ: Մինչդեռ վիրաւորները օթէլին մէկ սրահը կը փոխադրէին, տեղակալը արիւնոտ սուրը ձեռքը բռնած սենեակ մը կ'ուզէր: Օթէլին տիրոջ հայրը, ծերունի մը, մեղադրեց տեղակալը իր այդ ընթացքին համար, բայց տեղակալը սուրին հակառակ կողմովը ծեծեց ծերունին:

ՀԱԲԷՇԻՍՏԱՆ. — Հարրարէն կը գրեն Թայմզին թէ Ռաս Մաքոննէն Հարրարէն ճամբայ ելեր է դէպի Ատտիս-Ապապա, ուրկէ Թիկրէ պիտի երթայ: Վաթսուն սպայ Ռասին հետեւիլ ուզած չըլլալով բանտարկուեր են:

—Կէտարէֆի գրաւումը անգլօեգիպտական զօրքերուն կողմէ հաճելի չէ եղած Մենելիքին: Կէտարէֆի ճակատամարտէն ետքը քանի մը Տէրվիշներ Հաբէշական հողը մտած ըլլալով Մենելիք պաշար և հագուստ ղրկեր է անոնց:

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆԻ Գերագոյն ատեանի սրահին տակ անցեալ շաբաթ օր պատահած կազի պայթումը բաւական վնաս հասուց: Սրահը բոլորովին քանդուեցաւ. մատենադարանը ծանրապէս վնասուեցաւ: Պայթումը այնչափ ահեղ էր որ դուռները ու պատուհանները կտոր կտոր ըլլալով հեռուները նետուեցան: Պատերը ճեղքուեցան: Նիւթական վնասը շատ մեծ է:

ՃԵՐՄԱԿԻՐ

ԲԱՐԻԶ, 10 Նոյեմբ.—Երէկ Ֆրանսայի ծովային պաշտօնարանին մէջ ծովակալներէ կազմուած խորհուրդի մը մէջ ապահովիչ միջոցներ որոշուեցան:

—Պ. Քավէնեաք այս օր ալ պիտի ներկայանայ Վճարեկ Ատեանին:

ԼՈՆՏՈՆ. —Լորտ քաղաքապետին կողմէ տրուած հացկերոյթի պահուն Լորտ Քընէտի յայտարարեց թէ Անգլիոյ նաւատորմը ամէն պատահականութեան դէմ պատրաստ է:

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 10 Նոյեմբ. — Պ. Քավէնեաք շարունակեց այսօր իր յայտարարութիւնները Վճարեկ Ատեանին առջեւ: Պատերազմական նախկին նախարարին վկայութիւնները ամբողջ նիստը գրաւեցին:

ԼՈՆՏՈՆ. — Անգլիական մամուլը կը փառաբանէ այն լեզուն զոր գործածեց լորտ Սոլզպէրի Կիլտհոլի հացկերոյթին արտասանած ճառին մէջ: Նախարարապետին խօսքերը, որոնք ծափահարութիւններով ընդունուեցան, սակայն կը բովանդակուին՝ Սպիտակ Նեղոսի խնդրին վերաբերմամբ. «Պէտք է գովենք Ֆրանսան որ՝ դժուարին պարագաներու մէջ գիտցաւ հաշտարար ընթացք մը բռնել որ առաջքը առաւ ամենածանր անհամաձայնութեան մը: Գալով Անգլիոյ սպառազինութեանց շարունակութեան, առերկա չենթադրէք բնաւ յարձակողական նպատակ մը. միայն թէ Մեծն-Բրիտանիոյ ծովային զօրութիւնը անհրաժեշտ է՝ կայսրութեան պահպանման համար:»

ԺԸՆԵՎ.—Մարդասպան Լուչէնի դատապարտուեցաւ մշտնջենաւոր առանձնական բանտարկութեան:

ԱԹԷՆՔ.— Հելլենական նախարարութիւնը վերջնապէս կազմուեցաւ հետեւեալ կերպով.

Պ. Զայիմիս, նախարարապետ և արտաքին գործոց նախարար:

Պ. Մոնֆէրրաթօ, դատական և կրթական նախարար:

Պ. Թրիանտաֆիլաքօս, ներքին գործոց նախարար:

Զօրավար Քորբաս, պատերազմական նախարար:

Նաւային հրամանատար Միաուլիս, ծովային նախարար:

Պ. Ֆօսիօն Նէկրիս, ելմտական նախարար:

ԺԱՄԱՆՑԻ ԲԱԺԻՆԸ

ՄԵԾ ՔԱՂԱՔՆԵՐՈՒՆ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄԸ

Երբ Ամերիկայի քաղաքներուն զարմանալի կերպով զարգացումը և բնակիչներու թիւին չափազանց արագօրէն բազմանալը կը լսենք, աքանչացում մը կը պատէ մեզի: Բայց Եւրոպայի մէջ ալ համանման օրինակներ շատ կան եղեր, որոնք Ամերիկացիներուն ուշադրութիւնը գրաւելով իրենց թերթերուն մէջ հրապարակուեր են, բաղդատութեան դնելով քանի մը գերմանական և ամերիկեան քաղաքներու աճեցումի սխալէտով սասած զարկը: Այսպէս՝ Գերմանիոյ մայրաքաղաքը՝ Պէրլին, 1860ին Ֆիլատէլֆիայէն աւելի փոքր էր և այդ թուականէն ի վեր Պէրլինի բնակիչներուն թիւը մէկ միլիոն, մինչդեռ ամերիկեան քաղաքինը հազիւ կէս միլիոն աւելցած է: 1870ին Նիւ-Եորք 950,000 բնակիչ ունէր և Պէրլին 800,000 միայն. քսան տարի ետքը՝ 1890ին, Պէրլին աւելի բազմամարդ եղած էր մէկ միլիոն 578,794 բնակիչով, մինչ Նիւ-Եորքի բնակիչներուն թիւը 1,515,301ի միայն բարձրացած էր: Երկրորդական կարեւորութիւն ունեցող քաղաքներուն գալով դիտուեր է որ 1875ին՝ Համպուրկ 263,540 և Պոսթըն 342,000 բնակիչ ունենալով, 1890ին ունեցած են Համպուրկ՝ 559,260 և Պոսթըն 448,000 միայն: Այսպէս ալ Լայբցիկ՝ Գերմանիոյ երրորդ քաղաքը նոյն ժամանակամիջոցին մէջ յաջողած է 127,000էն 355,000ի բարձրացնել իր բնակչաց թիւը, շատ ետ ձգելով Սան-Ֆրանչիսկօն, որ սակայն 1875ին Լայբցիկը կը գերազանցէր իր բազմամարդութեամբ: Այդ տասնըհինգ տարիներուն մէջ Միւնիխ և Պրէսլաւ ալ իրենցմէ ետ ձգած են Ջինջինաթին: 1880էն 1890՝ տասը տարուան մէջ Մ. Նահանգներուն մէջ բնակիչներու մասին նշանակելի աճեցում ունեցող քաղաքներէն են՝ Քլիվլէնտ, որուն ունեցած 160,000 հոգին 261,000 եղած է, Պըֆֆալօ՝ 155,000էն 255,000 և Բիցպուրկ 150,000էն 238,600, մինչդեռ նոյն շրջանին Գօլօնիայի բնակչաց թիւն ալ 144,800էն 281,000ի բարձրացած է:

ՁԻԵՐՈՒ ԳՈՅՆԻՆ ԺԱՌԱՆԳԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Վիէննացի անասնաբոյժ մը Պ. Վիլքէնս իրեն բան գործ ընելով հաստատեր է որ երբ երկու տարբեր գոյնով ձիեր զուգաւորին գրեթէ միշտ իրենց ձագերը մատակին գոյնը կ'ունենան: Անգլիական ազնիւ ցեղէ երկու ձիեր գոյներէն 1000էն 586 պարագայի մէջ իրենց սերունդին փոխանցած են:

Արաբական ձիերուն համար ձեռք բերուած արդիւնքները աւելի ուշագրաւ են. մատակի մը կաթնամօրը ճերմակ գոյնը՝ 1000էն 729 անգամ բացորոշապէս իր պզտիկներուն փոխանցած է. Միացածներուն գոյնը ալ աւելի կամ նուազ խառնուած էր: Վ. Գ.

SANTAL MIDY

Սանթալի յաջողութիւնները ճանչցուած են Եւրոպայի մէջ 1450էն ի վեր բայց անկարելի էր գտնել զայն, վասն զի զայն կը թորէին և կը պահէին Հնդիկ քահանաները որ իրենց կը քաշէին հիւանդները գաղտնիքը իրենց պահելով այսօր, Սանթալ Միտի փոքրիկ սեղահատներուն շնորհիւ, տարածուած է ամէն կողմ և անհամար ծառայութիւններ կը մատուցանէ երիտասարդներուն, քօրաշխին տեղ, և ծերերուն երեխամունքի և միզափամփուշտի ցաւերուն համար:

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ

30 Հոկտ. 1898

Կ. ՊՈԼԻՍ. — Ծանրաչափ 770.

Ջերմաչափ 11.

Օդը ամպամած:

Կէս օր. — Ժամը 7.11:

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ԴՈՒՐՍ

Ջերմաչափ	Զրոյէն վար	Զրոյէն վեր
Տրապիզոն	—	12
Սէլանիկ	—	14
Իզմիր	—	8
Հալէպ	—	—
Էնկիւրի	0	—
Պրուսա	—	13
Արճաճկէլ	6	—
Բեդրսպուրկ	4	—
Մոսկուա	8	—
Բարիզ	—	6
Վիեննա	—	—
Օտեսա	—	2
Սօֆիա	2	—
Աթէնք	—	14

Սեւ ծովուն վիճակը Քիլիայի մէջ.— Հանդարտ:

ՍԱԿԱՐԱՆԸ

Լորտ Սոլզպէրիի ճառին առաջ բերած տպաւորութեան տակ, եւրոպական սակարաններու մէջ գիները բաւական բռնուեցան և յոյս կայ որ բարձրանան կամաց կամաց: Ղալաթիոյ սակարանին մէջ բացուեցաւ Գօնսօլիտը 24 ղրշ. 14½ փր. և Երկաթուղին 109½ ֆրանք:

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սերի Դ.	Օ. Ո.	24	13½
Ամէնէն բարձր գին	»	24	14
Ամէնէն վար գին	»	24	11½
Րումէլիի երկթ. զոց.	Ֆր.	10[illegible]	62
Ամէնէն բարձր գին	»	109	12
Ամէնէն վար գին	»	108	50

ԲԱՑՈՒՄ 30 Հոկտ.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սերի Գ.	Ք. Կ.	24	14½
Րումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	109	50
Օսմանիյէ		402	—
Ռէժի		271	—
Օսմ. Պանքա		11	35
Քրէտի ժէնէրալ ՕԹՕմ.		9	12
Երկրագործական Պանքա		7	30
Սօս. ՕԹ. Շանժ է Վալէօռ	Ա. Ո.	3	22
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	—
Թրամուէյ բաժնեթ.		755	—
» ժուիսանս		260	—
» պարտաթ.	Ֆր.	496	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	302	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	458	—

ՍԹԻԼԱՆՑ

Քոնսոլիտէ ութ օրուան	Օ. Ո.	2	35
» մէկ ամսուան	»	—	—
Րումէլ. երկթ. ութ օրուան	»	—	—
» » մէկ ամսուան	»	—	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	09
Անգլիական ոսկի	»	109	35
Բոլ Էմբէրիալ	»	90	20
Քրիմից	»	51	10
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	03
Մէթալիք	»	97	30
Րուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	54

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	—
» » » չէք	»	110	—
Բարիզ » »	Ֆր.	23	17½
» » » չէք	»	22	95½
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	52
Վիեննա չէք	Ֆիօր	10	97

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 10 Նոյեմ.

Օսմ. Քոնս. Սերի Ա.	Ա. Ո.	66	—
» » » Բ.	»	46	[illegible]
» » » Գ.	»	25	87
Դ.) բաց.	»	22	—
) զոց.	»	22	—
Փոխառութիւն Գասապա	»	82	50
Օսմ. 3½%	»	79	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	21	62
Այտընի երկաթուղի	»	10	—
Եգիպտական Միացեալ	»	107	—
Անգլ. Քոնսոլիտէ		109	87
Հելլենական 5%	»	39	—
Մոնոբոլ հելլենական 4%	»	43	—
Ռանթ » 4%	»	31	25
Պուլկ. փոխառ. 6% 1888	»	83	
» նոր » 6% 1892	»	94	—
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25	300
Դրամազեղչ	»	4	—

ԲԱՐԻԶ, 10 Նոյեմ.

Օսմ. Քոնս. Սերի Դ.) բաց.	Ղրշ.	22	30
) զոց.	»	22	35
» » » Բ.	»	47	—
» » » Գ.	»	26	—
Օսմանիէ	»	408	—
Րումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	111	—
Օսմ. Ռէժի	»	271	—
Օսմ Կայս Պանքա	»	546	
Ֆրանս Ռանթ 3%	»	104	90
Քրէտի Լիոնէ	»	847	—
Պանք տը Բարի	»	— —	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»		
Իտալական Ռանթ	»	91	80
Սպանիական արտաքին	»	41	95
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	325
Դրամազեղչ	»	03	—

ՊԷՐԼԻՆ, 10 Նոյեմ.

Օսմ փոխառութիւն 1888	Մարք	97	—
Րումէլիի երկաթուղի	»	112	—
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	97	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	250

ՎԻԵՆՆԱ, 10 Նոյեմ.

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիօր.	47	62
» Լոնտոնի վրայ	»	120	60
Րումէլիի երկաթուղի	»	58	70
Օսմ. Ռէժի	»	121	60

ՔԻԶԻԶԱՆԱ
QUISISANA
(Բերա Մեծ փողոց Նախկին Սանթրալ գործեդրաաւ?)

Բոլլաք ամուսիններու անզուգական հաստատութիւնը իրեն կը քաշէ Բերայի հասարակութեան ամէնէն ընտրեալ դասակարգը: Սպասարկութիւնները շատ գոհացուցիչ կերպով տեղի կ'ունենան գործողութիւնները շատ կանոնաւոր կերպով կը կատարուին և ամէն յաճախորդ գոհ սրտով կը մեկնի: Մեքենաներուն պարզած տեսարանը մանաւանդ այնքան հրապուրիչ է և գիներն ալ ա՛յն աստիճան դիւրամատչելի որ ամէն մարդ հոն կ'անցընէ իրիկուան հանգիստի ժամերը: 95 14—15

ՏՕՔԹԷՕՌ Ս. ԱՐԱՊԵԱՆ

Բարիզի բժշկական համալսարանէն վկայեալ Տօքթ. Ս. Արապեան, այս անգամ Եւրոպայէն վերադարձած և իր բնակութիւնը հաստատած է Լանկա, Թուլումպա փողոց, ուր ամէն օր մինչեւ կէսօր հիւանդ կ'ընդունի: Ուրբաթ օրեր ձրիաբար:

Գշ. Եշ. Շբ. օրեր կէս օրէ վերջը, Կէտիկ-Բաշա Լեւոն էֆ. կիւմիւշեանի դեղարանը կը գտնուի: 148 15—25

ՕՑՈՒԻ ՄՕՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ 1888
Եըլտըզ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ.
Պարոնայք Սգոդ եւ Պօուն,
Կը ցաւիմ որ պաշտօնական դիրքովս կարող եմ փորձեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներուն փորձերուն եւ այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր Մօրիւ ձկան իւղն իր այս վիճակին մէջ դիւրաւ խմուելով եւ մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի ուզած է, մանաւանդ [illegible] այդ յաջող [illegible] մէջ: Տէր Ս. Զ. ՄԱՎՐՕՅԵՆԻ ՓԱՇԱ
Բժիշկ Վեհ. Սուլթանի

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը

Տես Դ. երես Պալըպլ Հասանի հրատարակութիւնները:

ՀԱՐՍՆԻՔԻ ՄՈՄԵՐ
ՄԱՇՏՈՑ ՀԻՒՍԻՒՆԵԱՆ
Հանրածանօթ ծաղկավաճառ և զարդարող հարսնիքի մոմերու, Գամանսոսխանի անկիւնէն փոխադրուած է Զարմանճըլար եօքուշ Մեծ Նոր խան վարի յարկ թիւ 47. ուր կը վաճառէ հարսերու համար ծաղկալէտ կըպրանդներ քօղեր, ձեռնոցներ, ևն. և կը զարդարէ ՀԱՐՍԻ ՄՈՄԵՐ վայելուչ և ճաշակաւոր, համեստ գիներով: 130

ԲԱԶԷ

Մեծ հայ վաճառատուն պատրաստ եւ չափու վրայ հանդերձից Սթամպօլ Մահմուտ փաշա Ապուտ էֆէնտի, Եէնի Ջարշի թիւ 5-6.

Վաճառատունս իր առաջին եռամեայ շրջանին մէջ արդէամբ ցոյց տուաւ թէ իր խոստումներ գործադրելու կարող էր եւ հազարաւոր ազգային յաճախորդաց կողմէ քաջալերուած և փորձառութեամբ տեսնելով թէ արգոյ հասարակութենէ այնքան լաւ ընդունելութիւն կը գտնէ որքան աւելի խնամեալ եւ ճաշակաւոր ի վաճառ հանէ իր հանդերձներն, այսօր կը համարձակի՝ թէ իր կրկին [illegible] ընտրութեամբ և թէ գործաւորաց վարպետութեան տեսակէտով յայտարարել թէ՝ գեր ի վեր է հրապարակիս բոլոր հանդերձեղինաց [illegible] և այնպիսի գներով որ [illegible] հայ պատրաստ չափու [illegible] և ճաշակաւոր [illegible] հանդերձ, 40 0/0 չափ մը պիտի գտնէ [illegible] վաճառատունս [illegible].

Բազէի հիմնադիրը հրապարակիս ծանօթ [illegible] վաճառատան մը [illegible] իրենց [illegible] է տիպար հայ գործարան մը պատրաստել և [illegible] բարձրացնել մեծաքանակ փոքրիկ շահով մը, [illegible] բոլոր [illegible] հիրս. [illegible] իր փոքրիկ միջոցներովը [illegible] են ցոյց տալ: Ահա Բազէի անմրցելիութեան գլխաւոր գաղտնիքը:

ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ թիւն 2 ղրուշ
112 16—156

ՍԱՓՐԻԶ Մ. ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ

Պ. Մելքոնեան իր Բերայի չիտակ ճամբուն վրայ գտնուող խանութին պզտիկ գալուն համար, աւելի մեծ խանութ մը վարձած է դարձեալ Բերա, Թիւնէլի հրապարակը, Ջիւմպիւլ փողոց թիւ 1, ուր նորաձեւութեան համեմատ կը յարդարէ այրերու, կիներու եւ տղոց մազերը, կը դարմանէ մազի հիւանդութիւնները, եւ կանանց գլխարկներու համար ձեւաւոր փարզեներ կը շինէ: Ասկէ զատ կը ցնէ ամէն տեսակ կտրուած մազեր և կը ծախէ անոնց շինուածքը: Ֆօթօկրաֆներու եւ հարսնիքի համար ամէն օր բաց է խանութը: Միայն, եթէ վասիւր երթալու հարկ ըլլայ, յաճախորդներէն կը խնդրուի որ քանի մը օր առաջ իմաց տան լուրը: Պզտիկ տղոց մազերը շատ աժան կը յարդարէ: 96

ՏՕՔԹ. ՏԷԼԱԿՐԱՄԱԹԻՔԱ

Որ Ֆրանսայի մէջ Պ. Պ. Ա. Բուսոն և Ֆ. Կիյոն բրօֆէսօրներուն հիւանդարաններուն մէջ ներքին և արտաքին բժշկի պաշտօն վարելով մասնաւորապէս ծննդաբերական գործարանաց հիւանդութիւնները ուսումնասիրած է, ախտերէ և կամ անոնց յառաջ եկած տարափոխիկ հիւանդութիւններէ վարակուած հիւանդները՝ ամէն օր երեկոյեան ժամը 1էն 4 (Ը. Ե.) կ'ընդունի իր խորհրդակցութեան սենեկին մէջ, Բերա Խրխաշի էֆ. խան. մուտքը Թաքսիմի փողոցէն և C դուռնէն:

Աղքատները ձրի կը դարմանուին ամէն ուրբաթ օր նոյն ժամերուն:

170 2—15

THE
LANCASHIRE
INSURANCE
COMPANY

Մ. Մ. ՊՕՆՏ, ՍԷԼԱՐ ԵՒ ԸՆԿ.
4, Քէօշէ-Թիւնէլ խան, Կալաթա

Ապահովագրութեանց, առաքմանց և յանձնարարութեան գործակալներ

Գործակալը Լանքաշիր Ինշուրանս և ընկ.
» Թամիզի և Մըրսի Մարին Ինշուրանս ընկ.
» Վան Օրէն և ընկ. Լիվերփուլ, Եօրքշիր և Ճէնէրալ Էքսփրէս

Թղթակցութիւն բոլոր նշանաւոր քաղաքաց հետ. ծովային ապրանքներու առաքում աշխարհի բոլոր մասերուն մէջ, խիստ չափաւոր գիներով:

ԻԼԱՆ

ԽԱՉԻՆԷՆԻ ԽԱՍՍԱՒ ՇԱՀԱՆԷ

Խաչինէնի Խասսաւ շահանէնէ միւպաեա օլունաճագ սըրա Մըսըր բիրինճի իլէ իքի նէվ պամեանըն միւնագասասընա պաշլանըլաըղընտան թալիպ օլանլարըն Խաչինէյի միւշաիրիւլէհաեա կէլմէլէրի իլան օլունուր:

Ֆի 21 Թըշրինի էվվէլ 314
2—3

ՊԱՑՊԸԼ ՀԱՈՒՍԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Մեկնութիւն Չորից Աւետարանաց, Գին լաթակազմ, երես 924 | ղրշ 25
Մեկնութիւն Գործ. — Բ. Կոր., Բ. հատոր, երես 523 | 18
Մեկնութիւն Գաղ.—Յայտ., Գ. հատոր, երես 774 | 25
Բառարան Սուրբ Գրոց, երես 635 | 20
Կեանք եւ Կենցաղ, Թղթակազմ, երես 132 | 2
Թիք Լեվիս. ճապուկ, երես 223 | 4
Քրիստոնէական Նկարագիր, ճապուկ, երես 283 | 6
Համառօտ Կենդանաբանութիւն, երկու հատոր մէկտեղ կազմուած, 134 պատկերներով, երես 283 | 5
Կը ծախուին Պայպըլ Հաուսի Գրատան մէջ ի Ցինճանճըլար Եօգուշու | 173

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՆԱՏԵՆ Է ՄԱՐՍԷՅԼ
Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսէյլէն [illegible]

ԺԱՄԱՆՈՒՄ
Նոյմբ. 14 Սէրտոսի Անատօլուի եզերքէն.
ՄԵԿՆՈՒՄ
Նոյմբ. 15 Սէրտոսի Մարսէյլի ուղղակի.
Բարբըլ-Լիոն-Մարսէյլիոյ երկաթուղիին ուղեւորութիւն ի միասին առնել.
Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »
Ուղղակի եւ արագ ուղեւորութիւն Նաւաշէյեր, ուղեւորութեան եւ այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատար
ԽԻՄՈԹԷ ԲԸՑՈՒԼ
Թօփհանէ, [illegible]

ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ ԼԱՆՔԱՇԻՐ
ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
ՀԻՄՆԱԴՐԵԱԼ 1862ին
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,127,500 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ
ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ ՌՈՏՈԼՓԷՐ ՖՐԷՆՔԷԼ
Հէյտէլ Խան, Թիւ 2—3, Վալիտէ Քէօշք. Ղալաթիա
Առաջնակարգ Ընկերութիւն մ՚է սա, իր առատաձեռնութեամբ, ճշգապահութեամբ եւ պատուաւորութեամբ համբաւաւոր
ՔՆՆԻչ ԹԷՈՏՈՐ ՍԹԷՖԱՆՈՒ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻ
ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ
1898 Հոկտեմբեր 27էն սկսեալ մինչեւ նոր տնօրինութիւն

(Բացի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերէն կամուրջ ելնող շոգենաւաց երթեւեկութիւն

Ժ. Վ.		Թ.
2 —	Ենմ. Մէզպ. Պէօյք. Թրպ. Ենիք. Պօյճ. Ր. Հս. (Հիսարի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի	29
2 35	Ր. Ա. Գվ. Ենմ. Մզպ. Պէօք. Թրպ. Ենք. (Ենք. պիտի հաղորդակցի) Պէշիկ.	46
3 15	Ենմ. Մզպ. Պէօյք. Թրպ. Պէյզ. Բշպ. Չպգ. Գնլ. Ա. Հիս. Գնտ. Պէշիք. ուրբաթները Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գուզկ	43
3 30	Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Խաթ. Միրք. Պօյ. Ր. Հիս. Պէպէք (Պէպ. պիտի հաղորդակցի ուրբ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք.	40
4 30	Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. ՍԹՆ. Միրկ. Պօյճ Ր. Հիս. Պէպէք (Պէպէքի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) ուր. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք.	37
5 45	Ենմ. Մզպ. Պէօյք. Թարպ. Պէյզ. Ենք. ՍԹՆ. Գանլ. Պօյճ. Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պէշ.	34
7 —	Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Պէյզ. Ենք. Մրկ. Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Պէյլ. Օրթ. Պէշիք. (Պէյզօզ Չիբ-զար շոգ. հետ պիտի հաղ.) եւ Եշ. օրերը Չէնկ.	22
8 15	Ա. Ր. Գվ. Ենմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. ՍԹՆ. Պօյ. Ր. Հիս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պէշկ.	46
10 15	Ենմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Մրկ. Ր. Հ. Պէպ. Արն. Օրթ. Պշք.	32
	Ենիգէօյէն կամուրջ ելնող շոգենաւ	
2 20	Ենք. ՍԹՆ. Մրկ. Պօյճ. Ր. Հիս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք. Գապ.	37
3 15	Ենք. ՍԹՆ. Մրկ. Պօյճ. Ր. Հ. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք.	18
	Պէպէքէն կամուրջ ելնող շոգենաւ	
2 —	Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք.	38
2 45	Ր. Հիս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պէշք. Գպ.	37
3 15	Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պէշ.	21
3 45	Պէպ. Արն. Գչ. Օթ. Պշք.	18
4 30	Պէպ. Արն. Գուր. Օրթ. Պէշ. Գպ. բացի ուր.	37
5 30	Պէպ. Արնվ. Գրչ. Օրթ. Գշք. բացի ուր. է	44
10 15	Պէպէքէն ուղղակի Կամուրջ	43
	Անատոլու եզերէն կամուրջ ելնող շոգենաւ	
1 50	Գնլ. Չնկ. Պէյլ. Իսկ.	32
2 —	Պէյզ. Բշպ. Չպգ. Գանլ. Ա. Հիս. Գնտ. Վան. Ուրբ. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Պէշ.	22
2 35	Պէպ. Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք. բացի Ուրբաթէ	34
2 45	Պէյզ. Բշպ. Ենք, Գնլ. Պօյճ. Ր. Ա. Հիսար Գնտ. Վնք. Չէն. Պէյլ. Գուզ. Պէշ.	41
3 25	Ա. Հիս. Գնտ. Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք.	44
3 45	Պէյզ. Բշպ. Չպգ. Գանլ, Ա. Հիս. Գնտ. Պշք. պիտի հաղորդակցի ուրբաթ օրերը Վնք. Չէնկ. Պէյլ. Գզկ. Պէշ.	43
4 30	Գնտ. Վնք. Չնկ. Պէյլլ. Գզկճ. Պշք. բացի ուրբաթէ	39
5 —	Պէյզ. Բշպ. Չպգ. Գնլճ. Ա. Հս. Գնտ. (Վնք. էն կը հաղորդակցի) Ուրբաթները Չնկ. Պէյլ. Գուզ. Պշք.	3[illegible]
5 40	Վան. Չէնկ. Պէյլ. Գզկ. Պէշ. բացի ուրբ.	40
7 30	Պէյք. Բշպ. Ենք. Գնլճ. Մրկ. Ր. Ա. Հիս-Գնտ. Պէպ. Արն. Չնկ. Պէյլ. Օրթ. Գզկ. Պշք. հինգշաբթի օրերը Օրթ. Պշք. հանդիպելէ զատ Իւսկիւտար ալ պիտի հանդիպի	21
9 —	Մէզ. Պէօյք. Թրպ. Պէյզ. Բշպ. Չպզլ. Գնլ. Ա. Հ. Գնտ. Վն. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Իւսկ.	18
10 10	Գանտիլլիէն ուղ. կամուրջ բացի ուր.	38
10 15	Պէյզ. Ենք. Գնլճ. Ա. Հիս. Չնկ. Պէյլ. Պշք.	37
10 35	Գզկ. էն ուղղակի կամուրջ բացի Ուր. է	42
11 —	Գզկ. էն » » » »	21
11 —	Վնք. էն » » ուրաթ օրերը 10 30ին	31

(Բացի կիրակի օրերէն) Կամուրջէն Եւր. գացող եզերք երթեւեկող շոգենաւաց ժամը

Ժ. Վ.		Թ.
2 50	Պէշ. Օրթ. Արվ. Պէպ. Ր. Հիս. Միրկ Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ.	32
3 30	Գապ, Պշք. Գզկ. Օրթ. Պէյլ. Չնկ. Արնվ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Գնլ. Միրկ. Ենք. Բշպ. Պէյզօզ Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենմ.	22
4 —	Պշք. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Պօյճ. ՍԹՆ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենմ.	34
5 5	Գապ. Պշք. Գզկ. Պէյլ. Չնկ. Արնվ. Վնք. Գանտ. Ա. Ր. Հս. Գնլճ. Չուպուզ. Բշպ. Պէյզ.	21
6 —	Գապ. Պշք. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Մրկ. Ենք. Պէյզ. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենմ. Գվզ. Ենք	46
7 —	Պշք. Օրթ. Պէյլ. Չէնկ. Արն. Գնտ. Ր. Հս. Պօյճ. Գնլ. Ենք. Պէյք. Թրպ. Մէզ. Պէօյ.	18
7 40	Պէշիքթաշ Իւսկիւտար	
8 30	Պշք. Օրթ. Արնվ. Պէպ. Ր. Հիս. Միրկ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենիմ.	32
9 40	Պէշ. Օրթ. Գրչ. Արվ. Պէպ. Ենիմահալլէ գացող շոգենաւին հետ պիտի հղրդ.	43
10 —	Պէշք. Պէպ. Ր. Հս. Պօյճ. Միրկ. ՍԹԷՆ. Ենք. Թրպ. Պէօյք. Մզպ. Ենմ. ուրբաթ օրերը ժամ 10 անցած Օրթ. Արն.	40
10 45	Պէպ. Ր. Հս. Պօյճ. Մրկ, ՍԹՆ, Ենք, Թրպ, Պյք. Մէզպ. Ենմ.	46
11 30	Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենմ. (Ենք. է Բշպ. Պէյզ. գացող շոգ. հետ հաղորդակցելով	43
11 40	Պէպ. Ր. Հիս. Պօյճ. Մրկ. ՍԹՆ. Ենք.	37
	Կամուրջէն Պէպէք երթեւեկող շոգենաւաց ժամը	
3 50	Ուղղակի Պէպէք բացի ուրբաթէ	37
4 50	Ուղղակի Պէպէք մայր ուրբաթէ	44
10 35	Պշք. Օր. Գրչ. Արն. Վնք. Գանտ, Ա. Ր. Հիսար Գնլ. Մրկ. Ենք, Բշպ. Պէյզօզ բացի ուրբաթէ	23
11 15	Գապ. Պշք. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հ. Պօյճ. Ենք.	18
11 45	Պշք. Օրթ. Գրչ. Արն. Գնտ. Ա. Հս.	21
12 15	Պշք. Օրթ. Գրչ. Արնվ. Պէպէք.	32
	Կամուրջէն Անատոլու եզերք երթեւեկող շոգենաւաց ժամը	
3 30	Իսկ. Գզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վնք. Գնտ. Ա. Հ. Գնլճ. Չպգ. Բշպ. Պէյզօզ	38
3 55	Ուղղակի Գանտիլլի բացի ուրբաթէ	39
5 —	Ուղղակի Վանիքէօյ բացի ուրբաթէ	40
8 45	Պշք. Գզկ. Պէյլ. Չնկ. Վնք. Գնտ. Ա. Հիս. Գնլճ. Չպգլ. Բշպ. Պէյզ.	37
9 25	Պշք. Գզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանք. Գնտ. Ուրբ. օրերը 25 վայրկեան վերջը Վնք.	38
10 15	Իւս, Գուզկ. (բացի ուրբաթէ)	42
10 20	Պէշք. Գնտ. Ա. Հս. Գնլ. Չպգ. Բշպ. Պէյզ. Մէզ. Ր. Ա. Գավ. ուրբաթ օրերը Վնք.	39
10 30	Պշք. Պէյլ. Չէնկ. Վնք. ուրբաթ օրերը 20 վարկեան վերջը Գպթ, Գզկ. Արն. Գնտ. Ա. Ր. Հիս. Գնլճ, Մրկ. Ենք. Բշպ. Պէյզ.	34
10 40	Իւսկտ. Գզկ. (բացի ուրբաթէ)	21
11 10	Պէշք. Գզկ. Պէյլ Չնկ. Վանք. Գնտ. Պէպէք բացի ուրբաթէ	38
11 20	Գնտ. Ա. Հիս. Գնլ. Չպգ. Բշպ. Պէյզ. ուրբաթ օրերը Գուզկունճուգ	44
12 —	Պէշ. Գուզկ. Պէյլ. Չէն. Վան. Պէպէք.	34

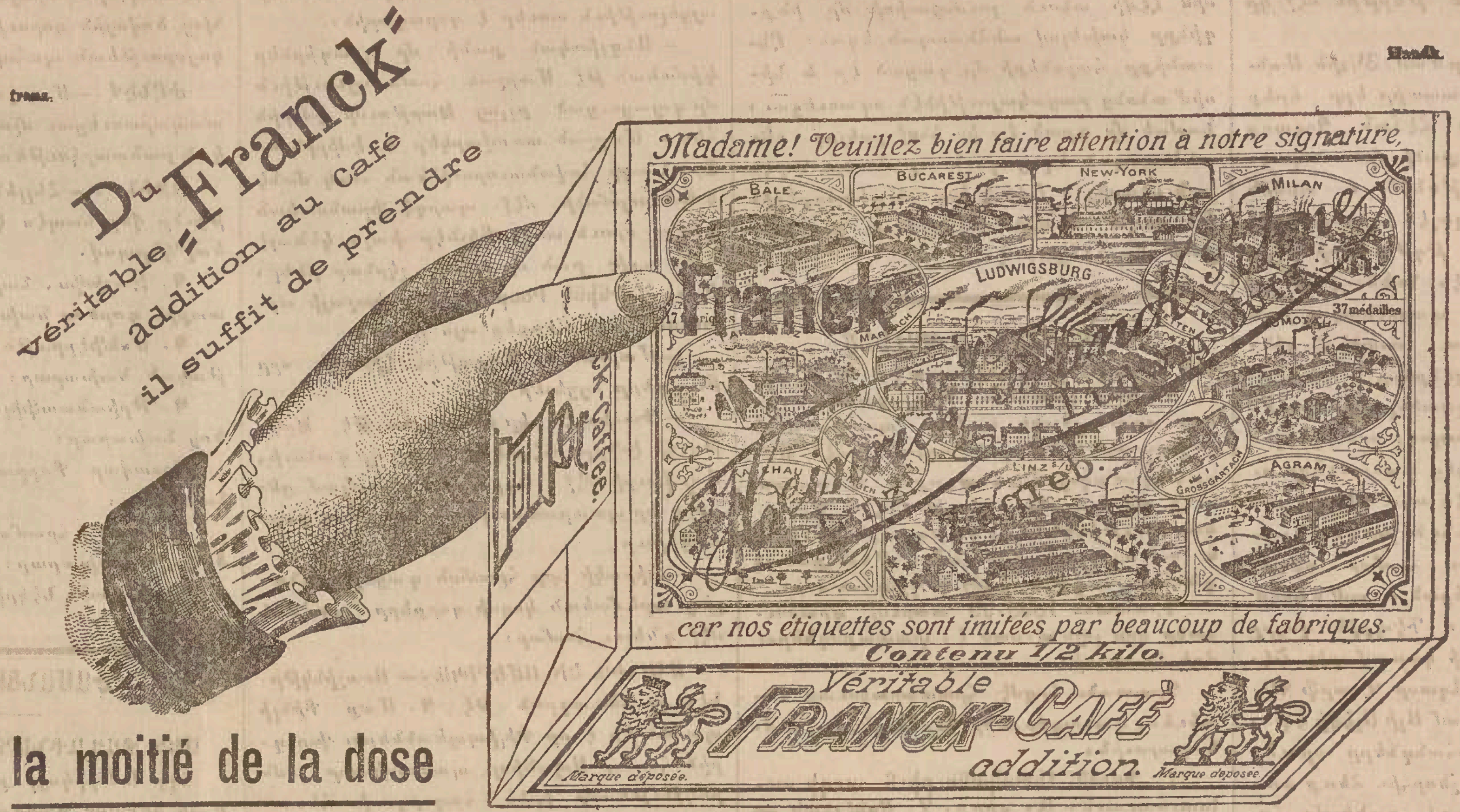

Du „Franck" véritable addition au café il suffit de prendre
Madame! Veuillez bien faire attention à notre signature,
BALE
BUCAREST
NEW-YORK
MILAN
LUDWIGSBURG
LINZ
AGRAM
37 médailles
Franck
car nos étiquettes sont imitées par beaucoup de fabriques.
Contenu 1/2 kilo.
Véritable FRANCK-CAFÉ addition.
Marque déposée
la moitié de la dose

des autres succédanés du café, parce-que le véritable „Franck" addition au café est reconnu 1.) plus fort, 2.) plus riche en couleur, 3.) il rend davantage, — 4.) est meilleur-marché, en outre 5.) a plus de goût et enfin n'est point trop amèr.

Pour Café „noir" ajouter: à 4 cuillerées de café colonial-1 cuillerée de „Franck" addition au café
„ „ „au lait" „ „3 „ „ „ „ 1 „ „ „Franck" „ „ „

D. X. 598 Mz. 7 I.
J. W. L.

EMULSION SCOTT
ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին նշանը

աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղն է

ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ

ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար։

Ամէնէն ախորժահամ ձկան իւղն է «իբօֆօսֆիթ տը շօ է տը սուտ» ի հետ խառնուած։ Տղայք հաճոյքով կ՚ուզեն ճաշակել զայն։ Բնաւ ուրիշ դեղ մը աւոր չափ ազդեցիկ չէ, բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՑԸ (ալրաճա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՒՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՔՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս. ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒՐԼ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հիլլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Կօգօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	1862
Ալէրթօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մառէնկօ	2273	Սարֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարղէլլօ	3709	Ցիրիօ	1735
Արիօսդօ	2377	Տիտօ	4811	Հիտալկօ	1581	Միրատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	182[illegible]	Տօմինօ	937	Հինտու	2720	Միլօ	1057	Սպէրօ	1200
Պօրօտինօ	1261	Տուրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրառօ	1713	Հումպէր	596	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1543
Պրինօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրիօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտաճօ	5540	Օճիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրքիտօ	487
Գալիբսօ	1337	Էչտօ	1481	Քլէօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօյրինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասրօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօմնօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Չիռակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2393
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէրանտօ	2272	Րին[illegible]	1563	Զէտօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643		1613	[illegible]	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Րօմէօ	1789		

Միեւնոյն շոգենաւը, Նաւապետ Պօյդ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած պարպած և Օտեսա ուղեւորած է։

Սոյն շոգենաւը, Ավարի Ժէնէրալ ունեցած ըլլալով, ապրանքի տէրերն կը հրաւիրուին իրենց հաշուեցուցակներուն վրայ 10 0/0 վճարել։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՉՕ
Թիւ 17—18, Բիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա

ՀԻՄՆԱԴՐԵԱԼ 1852
Տ^ք Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
(Եանըք քարեմբան [illegible] Զըրդուպեանց [illegible])

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենապատուտիկ ցաւած ակռաներն մէկ անգամէն կը լեցնեն, ցաւով գինեցա և բոժուած [illegible] պայմանաւ։

Նորաձեւ եղանակաւ, Նուրբ, ճաշակաւոր, և գիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականին, գեղեցիկ [illegible] [illegible], [illegible], և [illegible] երաշխաւորեալ։

Բերնի ճնշագութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թըլբըզգացիկ գործիք և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, [illegible] [illegible] [illegible]։

Ց. Գ. Ամերկ. սավ. Հաստատ[illegible] ձմեռները կիրակի օրերն ալ, ([illegible]) ինչպէս նաեւ ամէն օր. ([illegible]) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին

Գաւառացիները կրնան գիմել իրենց բնակարաննին, Թիւ 1 [illegible] [illegible]։

ԹԷ ԻՆՉՊԷՍ ԿԱՐԵԼԻ Է ՈՅԺ, ԿՈՐՈՎ ՍՏԱՆԱԼ

Քաղաքակրթութիւնը որչափ յառաջդիմէ, ապրելու եղանակը բանի փոփոխութեանց ենթարկուի, մարդոց կազմուածքն ալ նոյն համեմատութեամբ իր բնական առողջ վիճակը կորսնցնելով, ամէն օր նորանոր հիւանդութեանց կ՚ենթարկուի։ Այր մարդոցմէ աւելի, կիները չկրնալով դիմադրել այս հակաբնական կեանքին, նախ իրենց արիւնը, յետոյ ոյժը եւ աստիճանաբար, առողջութիւնը, աչքերուն փայլը եւ վերջապէս իրենց թանկագին առողջութիւնը կը զոհեն անոր։

Բնական վիճակին մէջ ապրող գեղջկուհի մը ու քաղաքակրթութեան մէջ մերձուած կին մը իրարու հետ բաղդատել, բաւական է այս ճշմարտութիւնն ապացուցանելու. առաջինն առոյգ, հուժկու, երեսները կասկարմիր, մատակ առիւծի մը կը նմանի. իսկ քաղքենին բոլորովին տարբ հակառակը, վատոյժ, տժգոյն, աչքերը մարմրած, ծունկերը կթոտ, մարմինը լխկած, արիւնը ցամքած, ախորժակը գոց, ոտքի վրայ պտըտող հիւանդ մըն է։

Բայց քանի որ ամէն մարդու համար կարելի չէ մեծ քաղաքները ձգել ու գիւղերը քաշուիլ, ուստի քաղքենի այր մարդոց, կիներու, տկարակազմներու, տղայոց եւ հիւանդութենէ ապաքինողներու տժգունութիւնը, անարիւնութիւնը, նիհարութիւնը, տկարողութիւնը, դեղնութիւնը, ստամոքսի տկարութիւնն ու ընդհանուր թուլութիւնը հիմնապէս բուժելու համար, երկար ժամանակէ ի վեր ՖԷՐ ԲՐԱՎԷ Fer bravais անուամբ երկաթախառն օշարակ մը պատրաստուած է, որուն ուրիշ ոչ եւ է դեղէ աւելի զօրաւոր ըլլալը հաստատուած է, Եւրոպիոյ ընդհանուր բժշկական մարմնոյն կողմէ։

Կը ծախուի ամէն դեղարաններու եւ դեղավաճառատուններու մէջ։ 142 7–26

COMPAGNIE RUSSE DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE.
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շարժման երթեւեկութիւնք
Գշ. 27/8 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Գշ. 28/9 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ (հաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բորտ-Սաիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Քիոս)։
Եշ. 29/10 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Եշ. 29/10 Ինէպօլու, Սինօպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Րիզէ եւ Բաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր. 30/11 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի. 589

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլ, Պօրտօյ, Մէրսէյլեան եւ Սեւ Ծովի Քէյլէ Բանօղ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	
Ռամսէս	3000	Թիպա	2500
Նեսիս	3000	Նէբթիս	240[illegible]
Թէպայըր	3000	Օսայրիս	2250
[illegible]	3000	Բէլա	225[illegible]
[illegible]	3000	Մեֆինըս	[illegible]000
[illegible]	3000	Կառըրնի	1500
[illegible]	2500	Եկւլէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ռէթմօյ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
588 31. [illegible] Ստրիթ Լիվրբուլ

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (78)

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՐ

ԱՐՈՒԱՐՁԱՆԻՆ ՏՂԱՆ

Բ.

ՄԱՅՐ ԼԱՆՏԼՕԱՅԻ ՅԱՀԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Միւս կողմէ, տանը խանութներէն մին վարձող փերեզակուհին, Փլէռն իր բարեկամուհիներէն մէկուն ներկայացուց, որ կնոջական զգեստներու մեծ վաճառատան մ՚առաջին օրիորդն էր։

Հետեւեալ օրը, Փլէռ աշխատութեան գործ ունեցաւ այն օրիորդին միջնորդութեամբ։

Այսպէս գործերնին կարգի մտաւ իրենց ուզածին պէս. և թէպէտ երջանկութեան ամէն երազներն իրագած չէին. բայց տեղի ալ չկար կասկածելու թէ իրենց խաղաղ, կանոնաւոր և բարեկեցիկ կեանքը կրնար խռովիլ։

Եւ սակայն խռովեցաւ։ Սատանան, երկրաւոր դրախտին բնակիչներուն վրայ տարած ամենադիւրին յաղթութենէն ի վեր՝ հաճոյք կ՚զգայ միշտ իր առաջին զոհին սերունդներն ալ խաբելով՝ յուսահատութեան անդունդը գլորելէ։

Այս անգամ Ռօզիէ փողոցի փոքրիկ դրախտին մէջ տիրող խաղաղութիւնը խռովելու համար կնոջ չդիմեց։ Իր խաւարային դիտումներուն յաջողութեան համար գուշակեց որ Անտրէ աւելի դիւրախոցելի էր և հետեւապէս աւելի դիւրին որս մը կրնար ըլլալ իրեն։

Անտրէ շատ կը սիրէր Փլէռը, թերեւս եղբօրմէ մ՚աւելի խանդով։ Այդ զգացումն անգիտակցաբար վառուած էր սրտին մէջ՝ իբրեւ ամենաբնական բան մը։ Ուստի չէր կրնար ինքզինք զգուշացընել այնպիսի զգացումէ մը որ շատ պարզ և բանաւոր կ՚երեւնար իրեն։

Արդ, Անտրէի սրտին մէջ այդ սիրոյ ջերմ զգացումը չափազանց զգըլելով, սատանան սոսկալի կերպով պիտի տանջէր այդ խեղճ տղայքն, որ միակ յանցանք մ՚ունէին իր աչքին, այն էր անմեղութիւն։

Եւ կատարուեցաւ ուզածը։ Մեկ փչելով բունկցուց Անտրէի սիրտն, և գրեթէ յանկարծ խեղճ տղուն եղբայրական սէրը բուռն տարփանքի փոխուեցաւ։

Ի սկզբան չհասկըցաւ զգացածը։ Փլէռի քով գտնուած միջոցին արիւնն աւելի կը տաքնար և աւելի արագ կը քալէր երակներուն մէջ. սիրտն ալ աւելի յաճախ կը բաղխէր։ Բայց կրնա՞ր ուրիշ կերպ ըլլալ։ Իրիկունները գրասենեակէն ուրախութեամբ տուն կը դիմէր և մեծ հաճոյք կ՚զգար իր սիրելի քոյրը տեսնելով, որ ճաշի սեղանին մօտ աշխատելով իրեն կ՚սպասէր։

Քանի մ՚օր ետքը տեսաւ որ կը դողար՝ երբ Փլէռ չնորհալի ժպիտով մ՚իրեն ծռելով՝ ճակտին վրայ համբոյր մը դնելու կը հրաւիրէր։

Իրիկուն մը համբոյրի հրաւէրը չհասկընալ ձեւացուց։ Ինչո՞ւ համար, վասն զի չէր համարձակէր համբուրել զայն։ Ամէն անգամ որ աղջիկը կ՚արտասանէր այդ սիրուն եղբայր անունը, փոխանակ առաջուան պէս հաճոյք և պանծանք զգալու, կը սարսռէր, և մինչեւ իսկ կը դժկամակէր այդ անունը լսելու։

Այս վիճակն իրեն զարմանք պատճառելով՝ կը մտածէր, ինքզինք կը հարցաքննէր և իր սիրտը կը գննէր։

Ռոշէն կարդացած ըլլալով, Շաթոբրիանի այդ գիւցազնին յիշատակը օգնեց իրեն՝ սրտին վիճակը հասկընալու. սոսկումով տեսաւ ամօթալի չարաչուք կիրքը որ պայթելու պատրաստ էր։

—Ո՛հ. եթէ կարենար իր ձեռքերն ու եղունգները գործածել այդ ամբարիշտ սէրը սրտին մէջէն խլելու համար, պատրաստ էր վայրագ ուրախութեամբ մ՚իր ընդերքը կեղեքելու։

Բայց անհնելի անընկճելի կիրքը կ՚այրէր կը տոչորէր զինքը. և ինք իրեն դէմ ապստամբելով սա յուսահատ վճիռը կ՚արձակէր իր վրայ.

—Անիծեա՛լ եմ. անիծեա՛լ։

Լացաւ խեղճ տղան՝ դառն արտասուք թափելով. վասն զի մեծ էր սրտին ցաւը։

Թուեցաւ իրեն թէ չպիտի համարձակէր Փլէռի երեսը նայելու, ոչ ալ հետը խօսելու. թէ այդ աղջկան անուշ և անարատ նայուածքին տակ պիտի մեռնէր ամօթէն։ Այսպէս կը հաւատար, վասն զի ինք իրմէն կ՚ամչնար։

Այն իրիկունը՝ գրասենեակէն ելնելով՝ Ռօզիէ փողոցն երթալու տեղ, գէթ ելած փողոցը մտաւ, և շարունակեց երթալ փողոցէ փողոց, խենթի պէս, գլուխը կախած և աչերն անթարթ, առանց բան մը տեսնելու, բան մը լսելու։

Շատ ուշ մտաւ տուն. մոռցեր էր ճաշել. նօթի չէր։

Փլէռ՝ ըստ սովորութեան՝ սպասեր էր սրտատրոփ. խնամով պատրաստած համեստ ճաշը երկար մնալով պաղեր էր սեղանին վրայ, և ինքը ձեռք չէր դպցուցած։ Անտրէի ուշանալը փախուցեր էր իր ախորժակը։

—Մե՛ծ մտահոգութեան մէջ էի, ըսաւ. ի՞նչ պատահեցաւ քեզի։

—Մեծաւորս զիս վար դրաւ, պատասխանեց։

Աղջիկն հասկըցաւ որ սուտ կ՚ըսէր։

Ուզեց ճիտն լինալ։

Անտրէ մեղմով մ՚ետ մղեց։

Փլէռ հառաչ մ՚արձակելով՝ տեղը վերադարձաւ և գործը նորէն ձեռքն առաւ։

—Դուն միշտ այդպէս մինչեւ գիշեր կ՚աշխատիս, ըսաւ Անտրէ այնպիսի ձայնով մը, որ կը դողար առանց իր ուզելուն, շատ կը յոգնիս. պէտք է հանգիստ ընես։

—Քեզի կ՚սպասէի, ըսաւ Փլէռ։

—Աչքդ կը տկարացընես, կասկարմիր եղեր են, յարեց Անտրէ։

Ճշմարիտ էր. կարմրած էին, բայց արտասուքէ։

Հետեւեալ իրիկունը Անտրէ ժամանակին տուն եկաւ։

Փլէռ չկրցաւ ուրախութիւնը ծածկել։

—Է՛, այսօր ալ չի՞ պիտի համբուրես զիս, ըսաւ անոր մօտենալով ժպտադէմ։

Անտրէ՝ թեւերուն մէջ առնելով՝ սեղմեց զայն իր սրտին վրայ։

—Որչափ ուրախ կ՚ընես զիս, ըսաւ Փլէռ։

Նախորդ իրիկունը չհամբուրելէն վախցեր էր որ զինքը չէր սիրեր։

Յաջորդ տասն-հինգ օրուան մէջ Փլէռ ծանր մտատանջութեան մէջ ինկաւ Անտրէի տարօրինակ վարմունքին պատճառն հասկնալու համար։

Այս կամ այն պատրուակով, երբեմն ալ բնաւ պատճառ մը չյայտնելով, իրիկունները դուրսը կ՚անցունէր յաճախ։ Ինչ կ՚ընէր, ո՞ւր կ՚երթար, ինչո՞ւ համար այսպէս կ՚ընէր։ Աղջիկն այս հարցումները կ՚ընէր ինքնիրեն. կը զարմանար և մանաւանդ կը տրտմէր։ Ի զուր կը չարչարէր իր միտքը. չէր կրնար մեկնութիւն մը տալ։ Միւս կողմէ, զարմանալի հակասութիւններ կը տեսնէր Անտրէի վարմունքին, ձեւերուն մէջ։

(Շարունակելի)